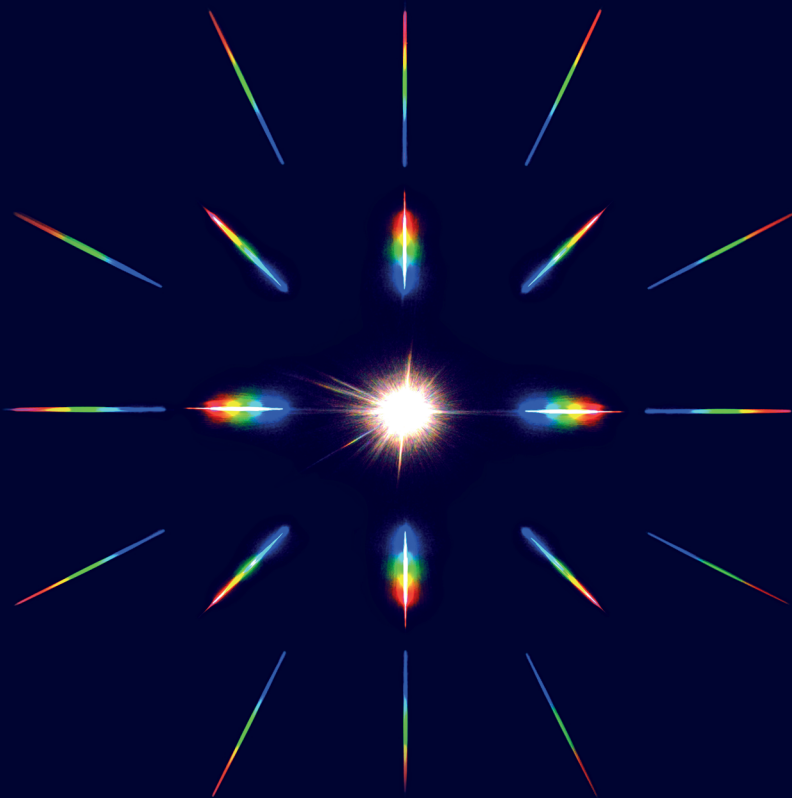

FOTONIIKKA

Valon tekniset sovellukset
INFOGRAFIKAT

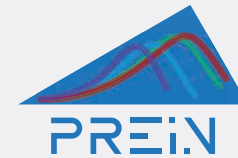

Tässä kirjassa kuvatut fotonikan sovellukset mahdollistavat modernin yhteiskunnan toiminnan ja tarjoavat mielenkiintoisia uramahdollisuuksia. Ala tarjoaa mahdollisuuksia teknikoille, insinööreille, tutkijoille sekä liiketoiminnan ammattilaisille.

SPECTARIS toivoo, että tämä kirja rohkaisee lukijaa hakeutumaan koulutukseen ja tavoittelemaan uramahdollisuuksia niiden monien tuhansien yritysten ja tutkimusorganisaatioiden parissa, joita edustamme.

Suomenkielinen versio on tehty yhteistyössä Photonics Finlandin ja Photonics Research and Innovation PREIN -lippulaivan kanssa. Lisätietoja fotonikasta sekä ideoita alan opiskelu- ja työmahdollisuuksista Suomessa saat osoitteista: www.photonics.fi ja www.prein.fi

Lämmin kiitos kaikille yrityksille ja organisaatioille jotka mahdollistivat tämän julkaisun:

Sponsorit:

The logo for VTT, consisting of the letters "VTT" in a bold, white, sans-serif font centered within a black square.

FOTONIIKKA

Valon tekniset sovellukset

INFOGRAFIKKA

SISÄLTÖ

PERUSTEET

Mitä on fotonikka?	01
Valonsäde	02
Valonnopeus	03
Silmänräpäystä nopeampi	04
Valon voima	05
Virheetön superpositio	06
Valon spektri	07
Fotonikan näkymätön maailma	08
Lyhyet aallonpituudet	09
Ikkunalasin ja optisen kuidun vertailua	10
Peilien ja laserpeilien vertailua	11
Lasertyytit	12
Laserin ja auringon vertailua	13

TUOTANTOTEKNOLOGIA

Pienimpien rakenteiden kuvaaminen	14
Kiinteän olomuodon laser vauhdittaa sähköistymistä	15
Laserleikkaus	16
Älypuhelimien valmistuksessa tarvitaan lasereita	17
3D-tulostus	18

TIEDONSIIRTO

Optiset kuituverkot	19
Lasertiedonsiirto avaruudessa	20
QR-koodit	21

VALOKUVAAMINEN JA NÄYTÖT

Kameroiden linssit	22
AR & VR-lasit	23
Litteät näytöt	24
LCD vs. OLED	25

LÄÄKETIETEELLINEN TEKNOLOGIA

Verisolujen laskeminen	26
Endoskopia	27
Lähi- ja kaukonäkö	28
Miten nähdä taas kirkkaasti?	29

VALAISTUS

Valkoinen LED-valo	30
Kirkkaampaa valoa LEDeillä	31
Lampun tekniset tiedot	32
Laser-esitykset	33

LIIKENNE

Liikennevalvonta	34
Auton ajovalot ja sisävalot	35
Auton ajovalot	36
Valo-ohjaus lentokentällä	37

KESTÄVÄ ENERGIA

Aurinkokennoteknologia	38
Aurinkoenergia	39
Laser fuusio	40

YMPÄRISTÖ

Optiset mittaukset kansalaistieteessä	41
Metsäpalojen valvonta	42
Optinen lajittelu kierrätyksessä	43

TUTKIMUS JA TALOUS

Fotonikka teollisuudenalana	44
Fotonikka ympäri maailmaa	45
Nobel-palkinnot	46
Fotonikka-ala kartalla	47
Fotonikan koulutus	48
Kvanttitekniikat	49

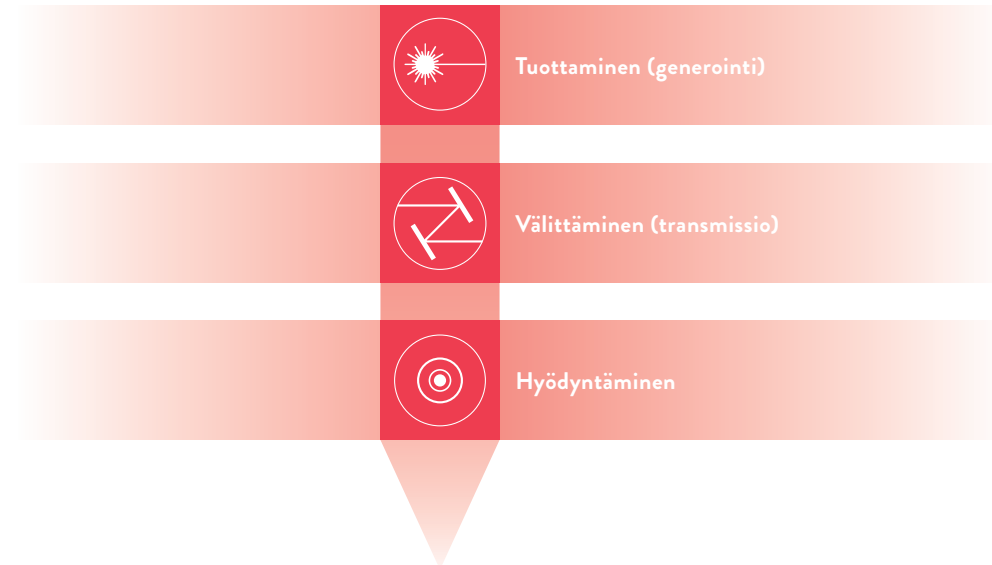
VIELÄ YKSI ASIA

Fotonikan aktiiviharrastaja	50
-----------------------------------	----

PERUSTEET

MITÄ ON FOTONIikka?

Fotoniikka on valon ja muun sähkömagneettisen säteilyn tuottamista, siirtämistä ja hyödyntämistä. Fotoni on valon ja muun sähkömagneettisen säteilyn perushiukkanen. Fotoniikka tarjoaa ratkaisuja moniin maailmalaajuisiin haasteisiin.

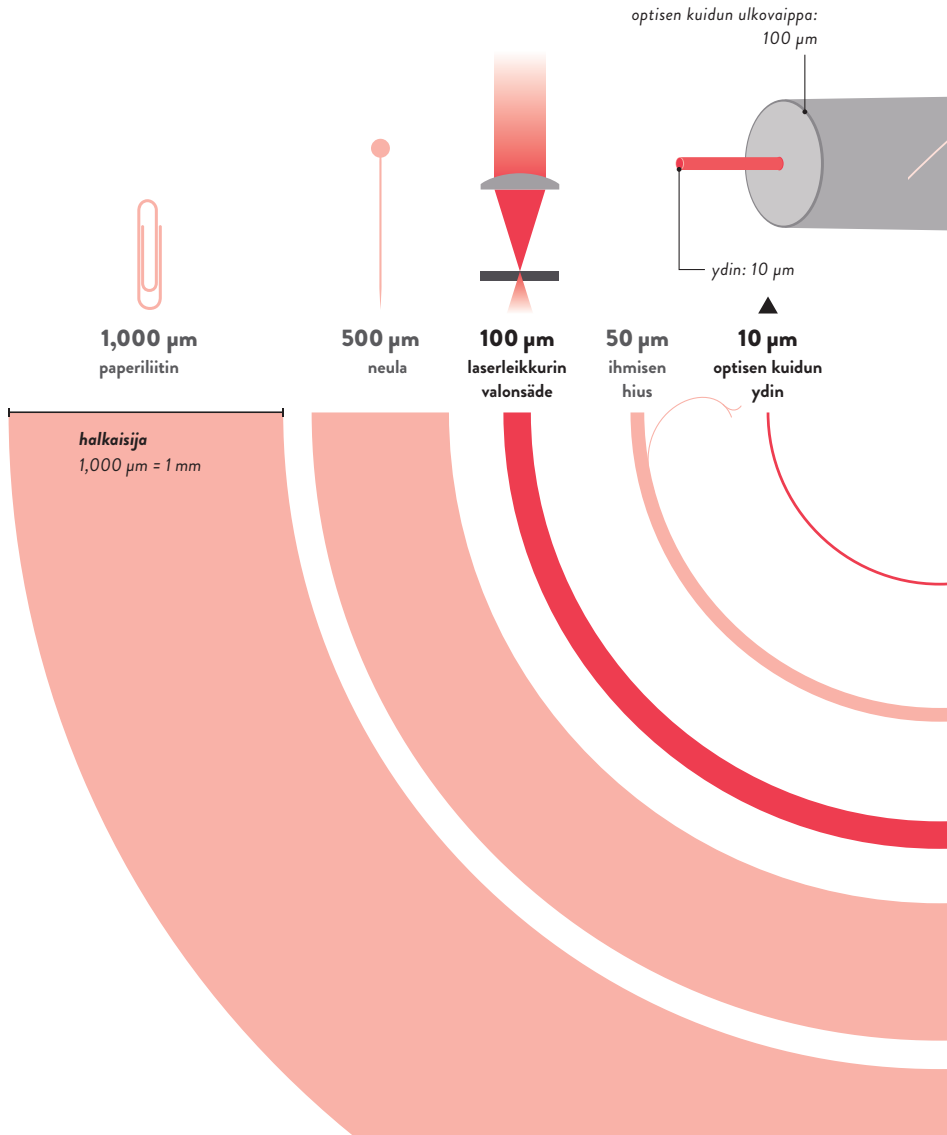

FOTONIikka
VALO
TERVEYS
ILMASTO
TIETOTEKNIikka
VIESTINTÄ
TURVALLISUUS
KESTÄVÄKEHITYS
LIIKENNE
ENERGIA

02

VALONSÄDE

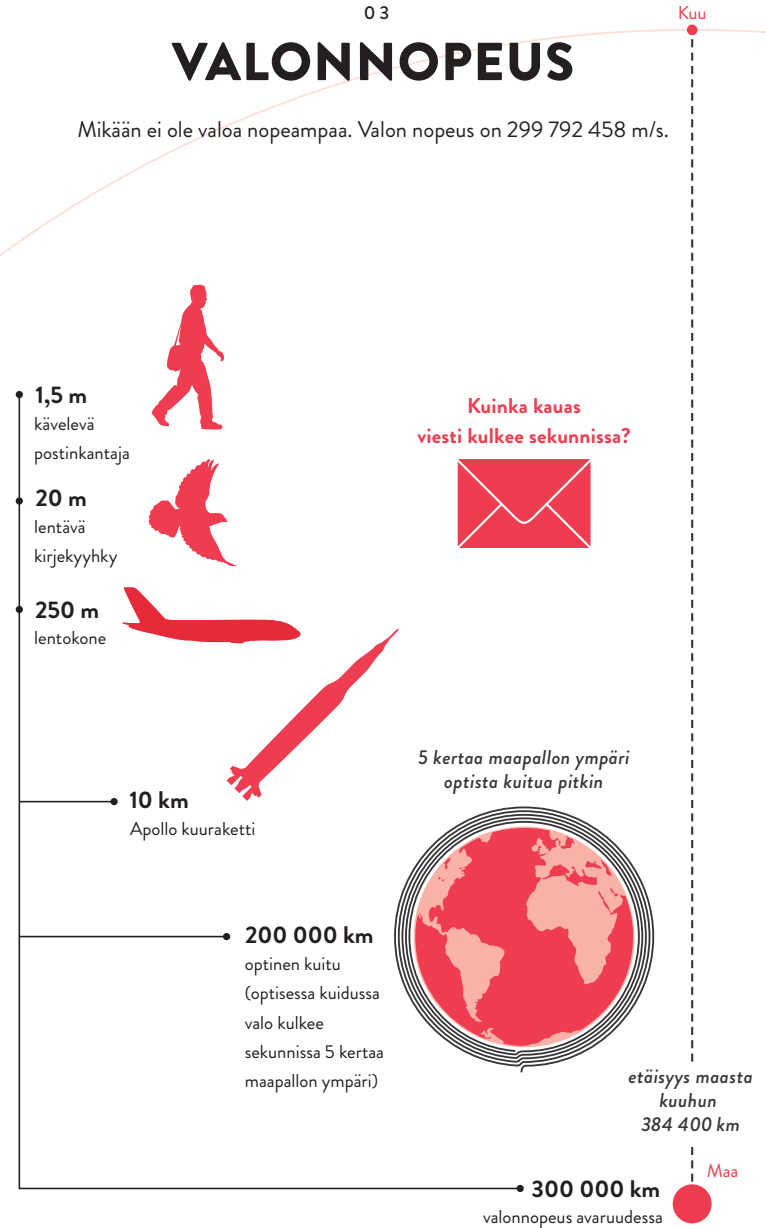
Valonsäteen voi kohdistaa läpimitaltaan äärimmäisen pieneen pisteeseen.

03

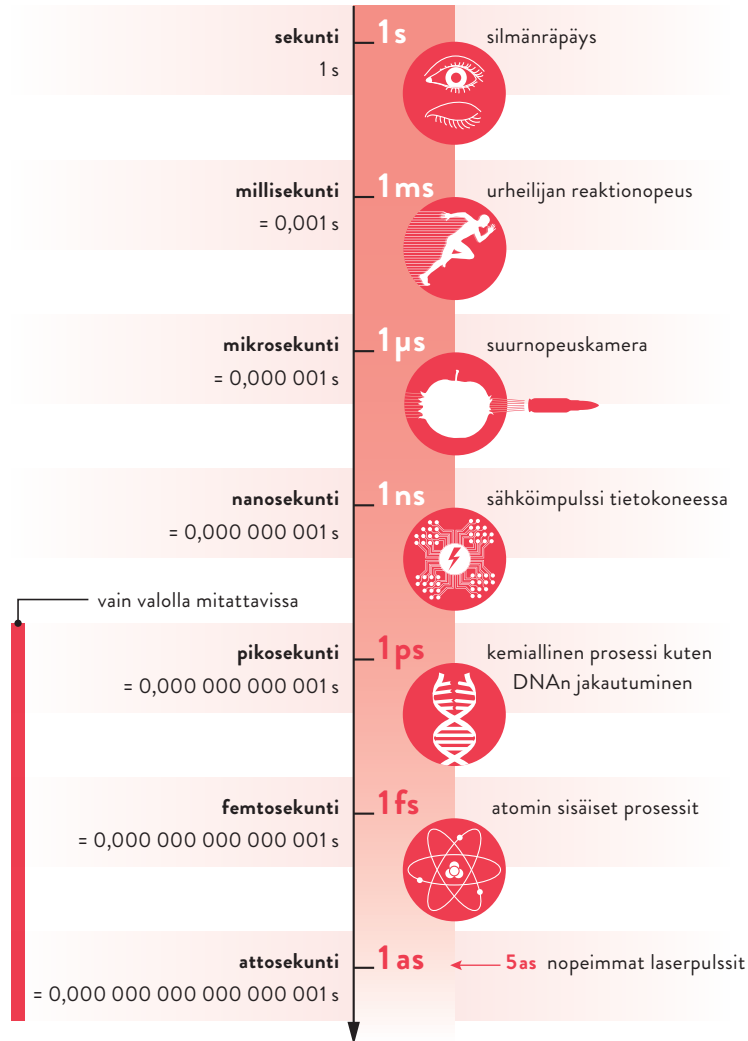
VALONNOPEUS

Mikään ei ole valoa nopeampaa. Valon nopeus on 299 792 458 m/s.

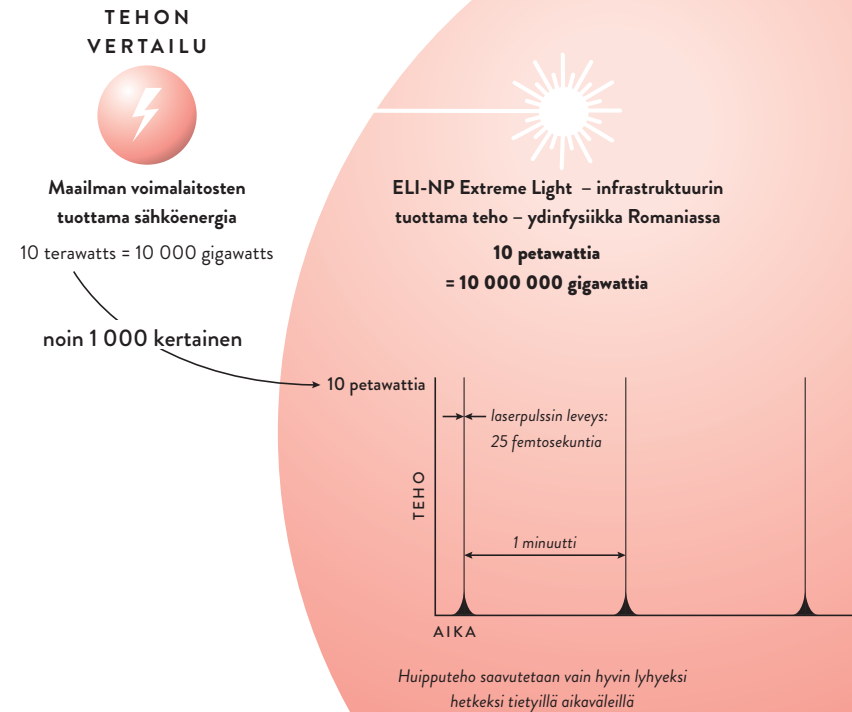
SILMÄNRÄPÄYSTÄ NOPEAMPI

Valon avulla voi mitata lyhyimmätkin hetket.

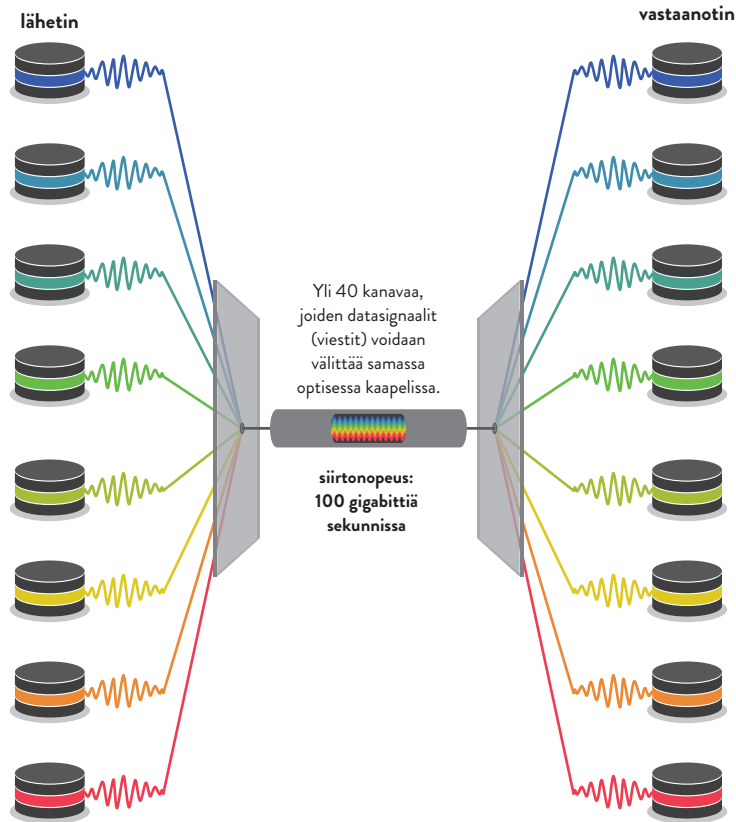
VALON VOIMA

Pulssilasereilla voidaan saavuttaa suurempi teho kuin millään muulla laitteella tähän mennessä. Kaikista suurin teho saavutetaan, kun laser keskitetään erittäin lyhyiksi femtosekuntin mittaisiksi pulsseiksi.

VIRHEETÖN SUPERPOSITIO

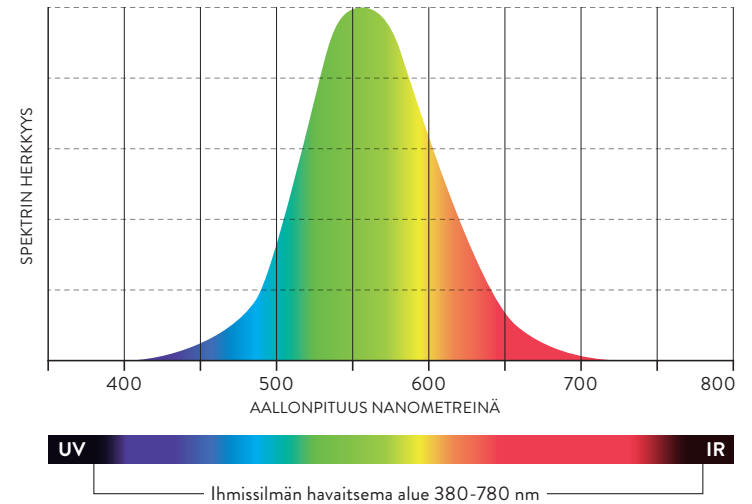
Lukuisia datasiinaaleja voidaan välittää yhdessä valokuitukaapelissa ja erottaa ne eri vastaanottajille. Viestisignaali erotetaan aallonpituuden (värin spektri), polarisaation ja olomuotoalueen (faasin) avulla.

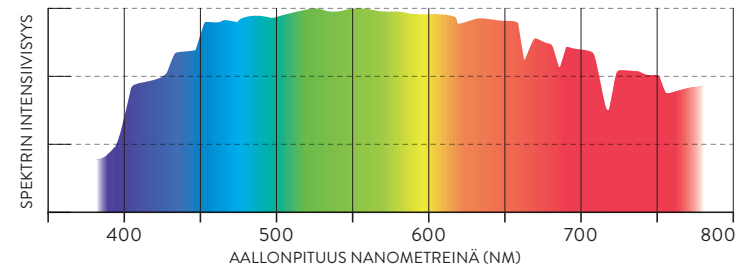
VALON SPEKTRI

Näkyvä valo muodostaa pienen osan elektromagneettisesta spektristä. Ihmissilmä näkee valon, jonka aallonpituus on 380-780 nanometriä.

IHMISSILMÄN EROTTAMA SPEKTRI PÄIVÄNVALOSSA

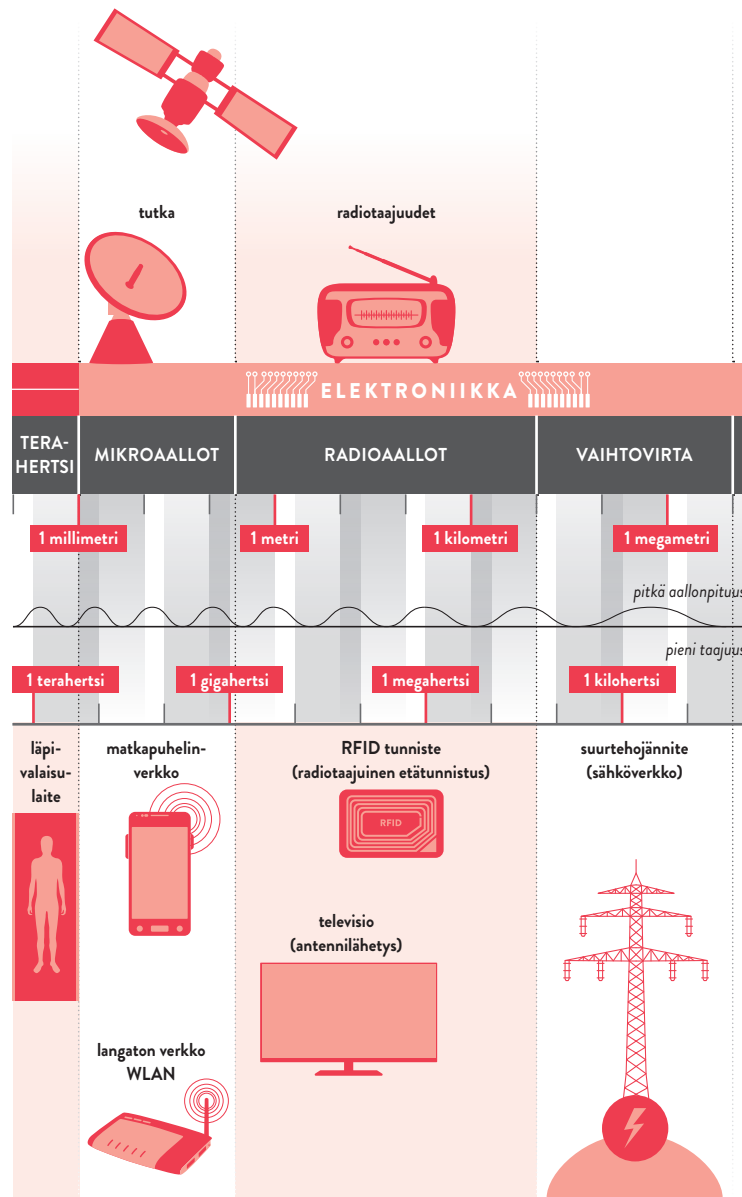
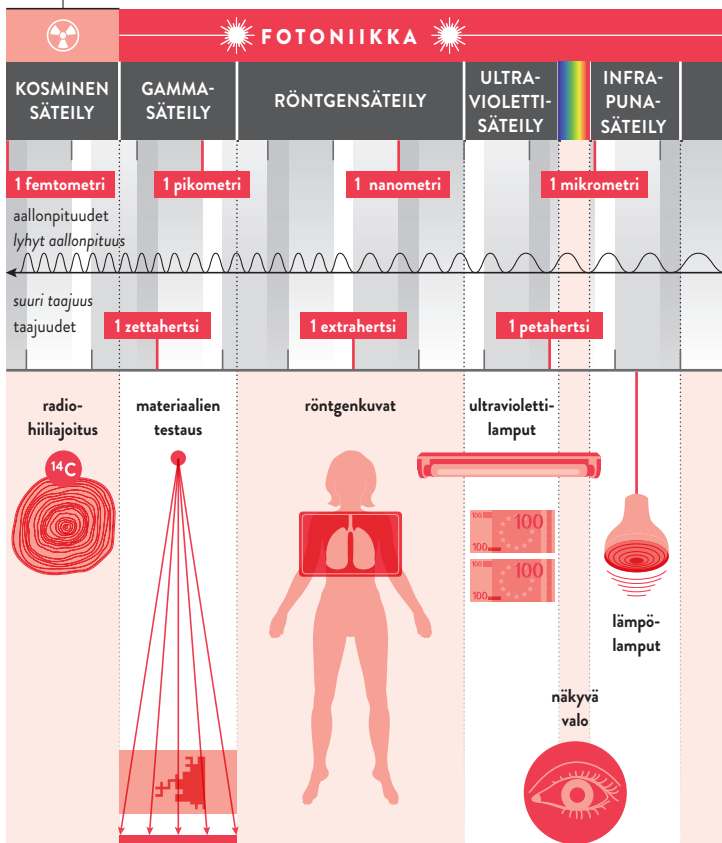
AURINGONVALON SPEKTRIJAKAUMA MAAPALLOLLA

FOTONIIKAN NÄKYMÄTÖN MAAILMA

Fotoniikan sovellutukset käyttävät laajaa aluetta elektromagneettisesta spektristä, josta suurin osa on näkymätöntä ihmisilmälle.

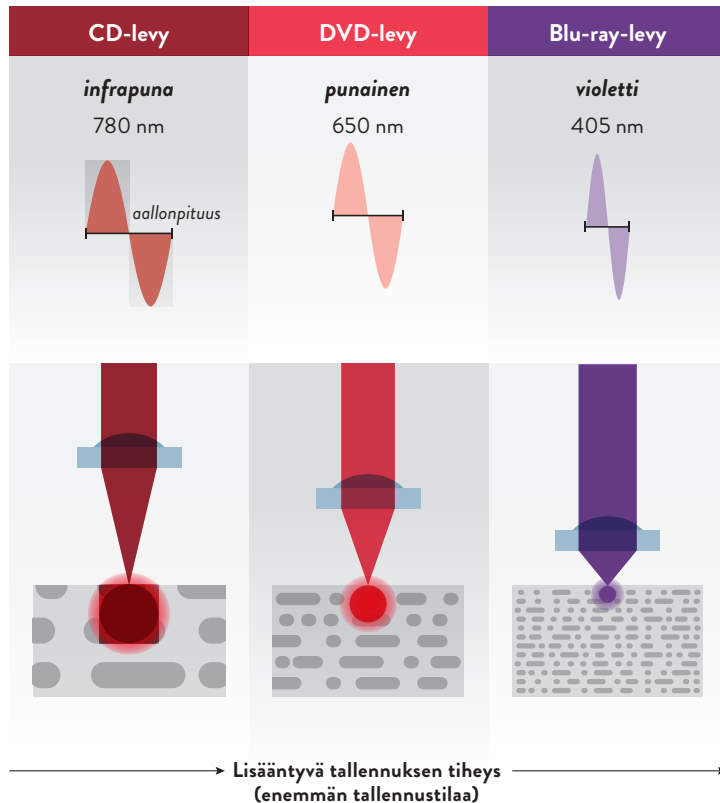
YDINVOIMATEKNOLOGIA

LYHYET AALLONPITUUDET

Aallonpituudella on suuri merkitys optisen järjestelmän toiminnalle. Lyhyemmät aallonpituudet tuottavat pienemmän läpimitan kohteita ja mahdollistavat esim. tiheän tallennuksen optisiin tallennusvälineisiin.

AALLONPITUUDET, JOILLA OPTISIA LEVYJÄ VOIDAAN LUKEA

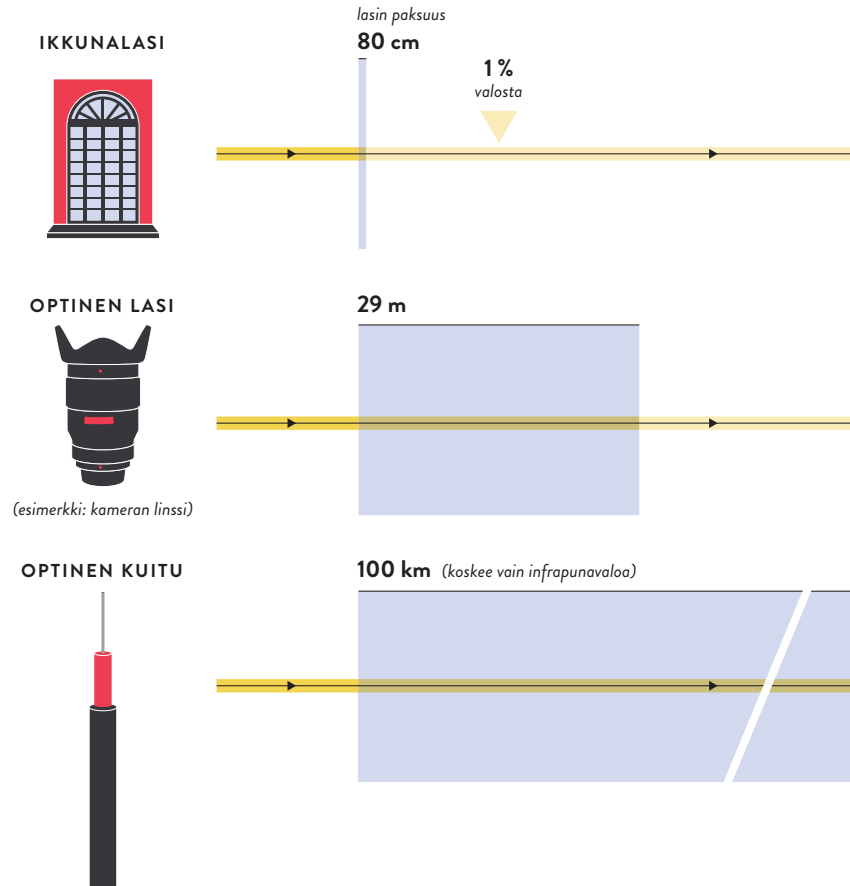

IKKUNALASIN JA OPTISEN KUIDUN VERTAILUA

Lasi on optisten järjestelmien tärkein osa. Tavallinen ikkunalasi ja fotonikaan sovellutuksissa käytettävä lasi eroavat kuitenkin toisistaan merkittävästi.

LASIN KYKY VÄLITTÄÄ VALOA

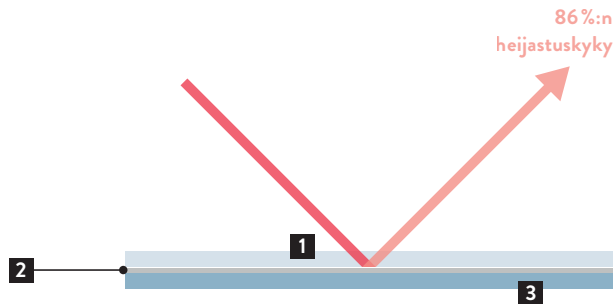
Kuinka paksuja eri lasit voivat olla, jotta 1% valosta välittyy?

PEILIEN JA LASERPEILIEN VERTAILUA

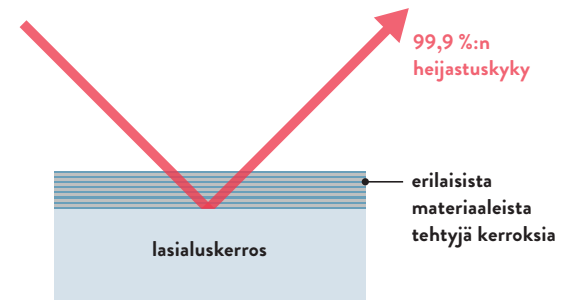
Monet optiset komponentit muistuttavat tuttuja kodin arkipäiväisiä esineitä. Fotoniikassa käytettävät komponentit ovat kuitenkin erittäin tarkkoja ja teknisesti kehittyneitä.

TAVALLINEN PEILI
RAKENNE

- 1 lasilevy
- 2 hopeatausta
- 3 suojakerros

LASERPEILI
RAKENNE

Yleensä lasisen aluskerroksen päälle lisätään vähintään 20–50 kerrosta, jotka ovat 100–200 nanometrin paksuisia. Tuloksena on erittäin korkea heijastuskyky.

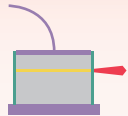

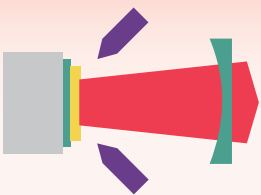
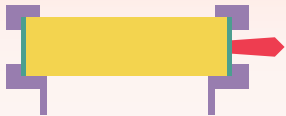
laserpeili
kinemaattisessa
kiinnityksessä

LASERTYYPIT

Laserit ovat tärkeitä monissa foniikan sovellutuksissa. Kaikki laserit koostuvat samoista peruselementeistä, vaikka niiden muoto vaihtelee paljon.

peruselementit

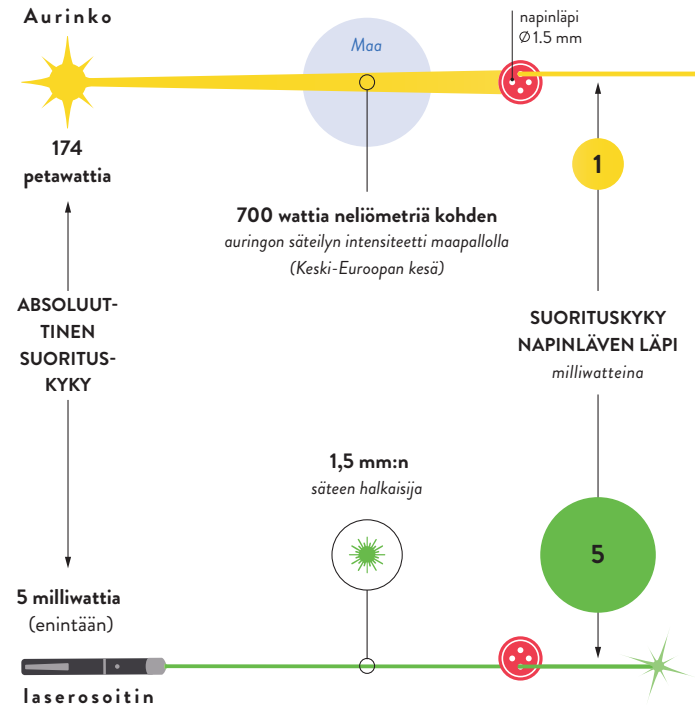
- aktiivinen väliaine = virittyneet atomit tai molekyylit
- energianlähde = pumppu
- optinen
- sähköinen
- resonaattori (päätypeili tai lähtölitin)
- lasersäde

DIODILASER	KUITULASER
	
KIINTEÄN OLOMUODON LASER	KAASULASER
	

LASERIN JA AURINGON VERTAILUA

Perinteiset valonlähteet lähettävät energiaa kaikkiin suuntiin, mutta lasereiden valo keskittyy hyvin tehokkaasti lähes yhdensuuntaiseen halkaisijaltaan pieneen valonsäteeseen.

SUORITUSKYVYN VERTAILUA

TUOTANTOTEKNOLOGIA

PIENIMPIEN RAKENTEIDEN KUVAAMINEN

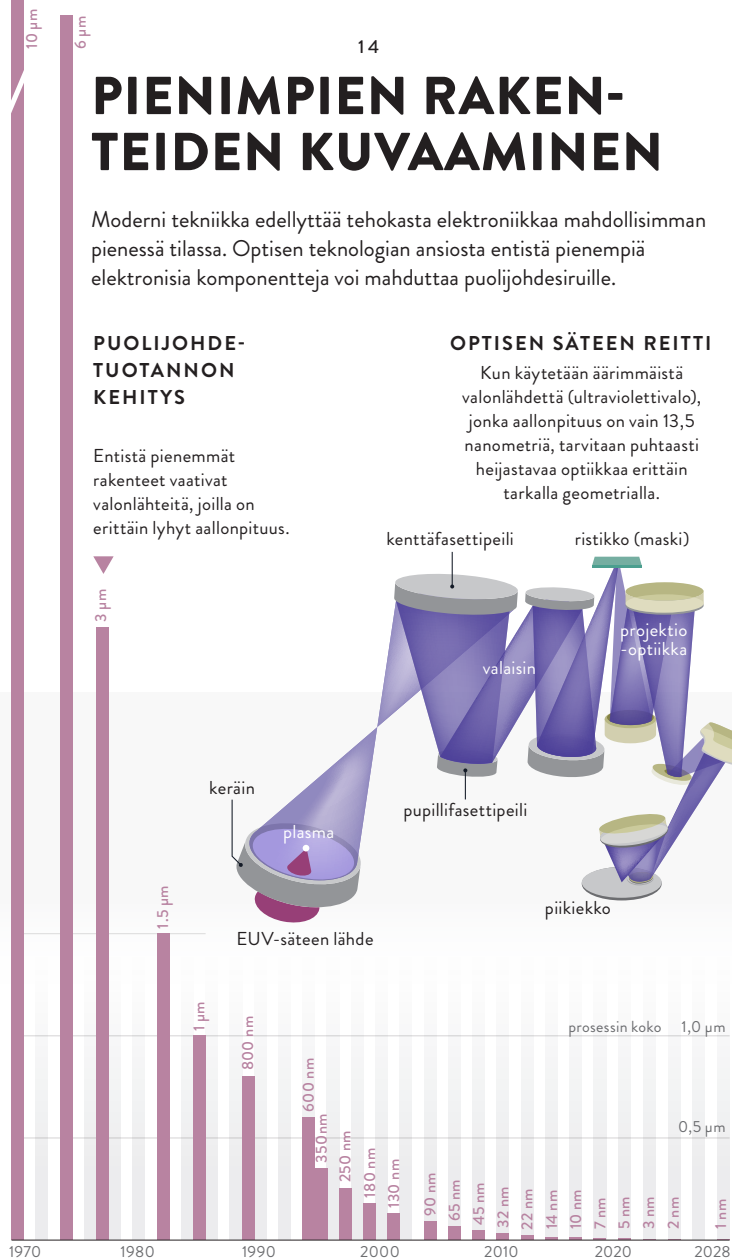
Moderni tekniikka edellyttää tehokasta elektroniikkaa mahdollisimman pienessä tilassa. Optisen teknologian ansiosta entistä pienempiä elektronisia komponentteja voi mahdollistaa puolijohdesiruille.

PUOLIJOHDE-TUOTANNON KEHITYS

Entistä pienemmät rakenteet vaativat valonlähteitä, joilla on erittäin lyhyt aallonpituus.

OPTISEN SÄTEEN REITTI

Kun käytetään äärimmäistä valonlähdettä (ultraviolettivalo), jonka aallonpituus on vain 13,5 nanometriä, tarvitaan puhtaasti heijastavaa optiikkaa erittäin tarkalla geometrialla.

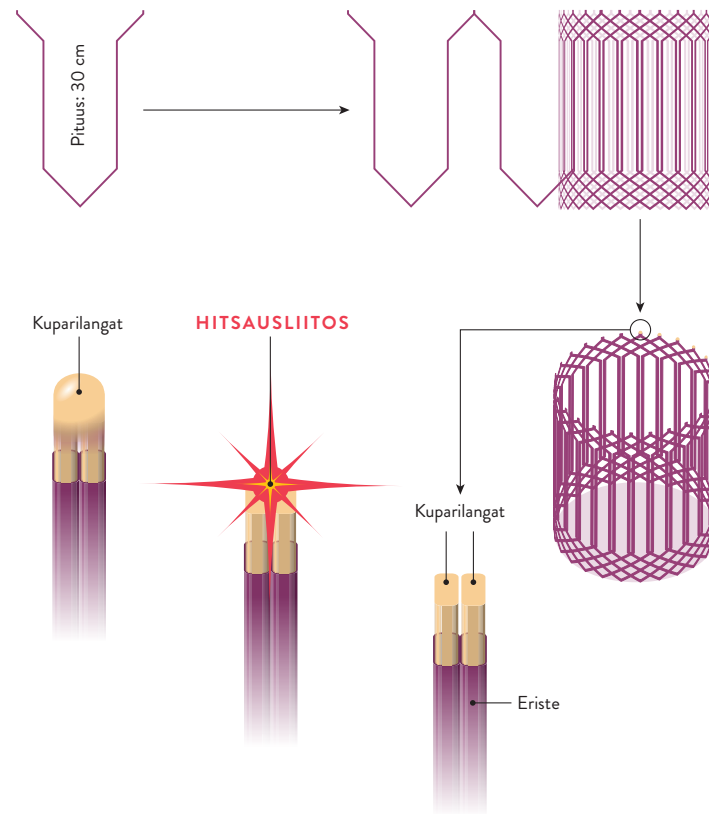

KIINTEÄN OLOMUODON LASER VAUHDITTAA SÄHKÖISTYMISTÄ

Suorituskykyisissä sähköautoissa moottorin kiinteä osa koostuu useista hiusneulojen muotoisista kuparilangoista. Lyhytpulssilasertekniikka on osoittautunut täydelliseksi työkaluksi näiden kuparilankojen yhdistämiseen laadukkaasti ja luotettavasti. Myös langan pinnoitteen kuorinta ja geometrian tarkastus suoritetaan lasereilla.

Kuparinen litteä lanka tyypillisessä hiusneulageometriassa

Moottorin käämitys, joka on rakennettu hitsatuista kuparilangoista

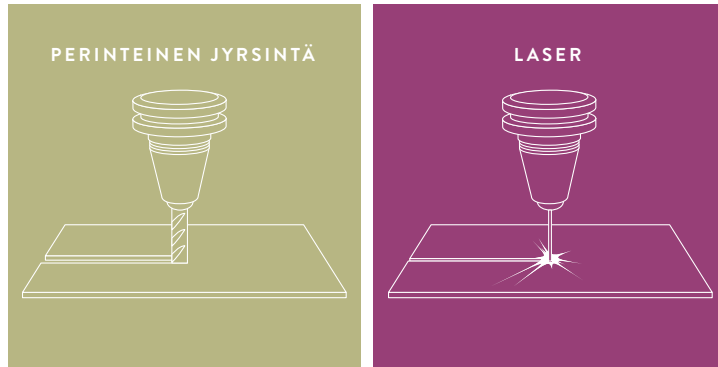

LASERLEIKKAUS

Laserleikkaus mahdollistaa materiaalien erittäin nopean työstämisen pienellä materiaalihävikillä, mikä tekee menetelmästä erittäin energiatehokkaan.

PERINTEISEN JYRSINNÄN JA LASERLEIKKAUKSEN TEHOKKUUS- JA SUORITUSKYVYVERTAILU

Metrin mittainen leikkaus 5 millimetrin paksuisesta teräslevystä

LEIKKAUSLEVEYS (millimetriä)

10

0,4

LAITTEEN SUORITUSKYKY (kilowattia)

0,4

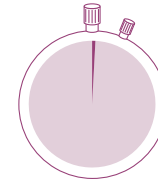
20

AIKA METRIÄ KOHDEN

14 minuuttia

12 ssekuntia

ENERGIANKULUTUS

(kilowattituntia)

0,10

0,07

JÄTE (HUKKA) (grammaa)

390

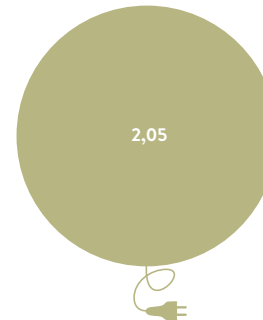
15

ENERGIAN KOKONAISKULUTUS

materiaalisäästö huomioiden
(kilowattituntia)

2,05

0,14

ÄLYPUHELINTEN VALMISTUK- SESSA TARVITAAN LASEREITA

Maailmassa valmistetaan satojatuhansia älypuhelimia päivässä. Valmistajille tuotannon laadukkuus ja tehokkuus ovat ratkaisevia voimakkaasti kilpailluilla markkinoilla. Laserit mahdollistavat menestyksen kilpailussa.

LASERTYYPIT

- kuitulaser
- UV kiinteän olomuodon laser
- kiinteän olomuodon laser
- CO₂ (hiilidioksidi)-laser
- ultralyhytpulssilaser
- UV-eksimeerilaser
- IR-diodilaser

KONEPROSESSIT

- reuna
- kuvio
- alue
- reiät

Kosketusnäyttö

- erittäin ohuen, kovapintaisen lasin leikkaus /
- kosketusnäytön kalvon leikkaus /
- johtavien kerrosten yhteen liittäminen /

Näyttö

- monikiteisten kerrosten luominen □
- laminoitujen lasien kapselointi /

Akku

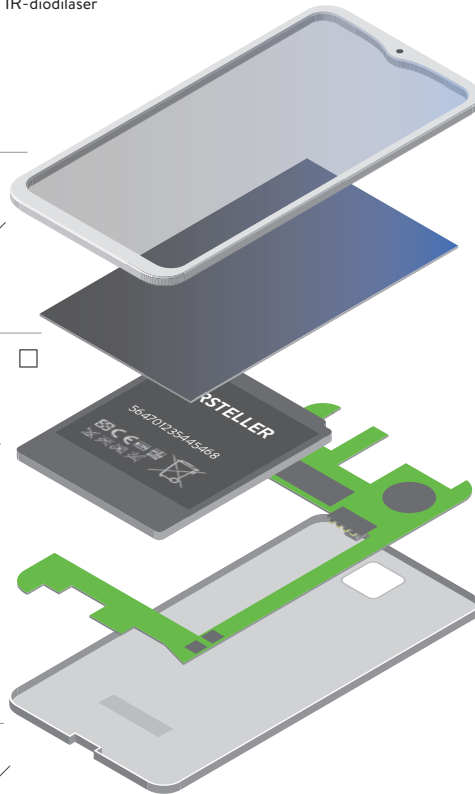
- akkukotelon hitsaus /
- logon, datamatriisikoodin ja sarjanumeron merkintä □

Piirilevy

- johdinkiskojen strukturointi /
- foliopiirilevyjen leikkaus /
- kontaktireikien poraus /

Kotelo

- kotelon leikkaus /
- logon ja sarjanumeron merkintä /

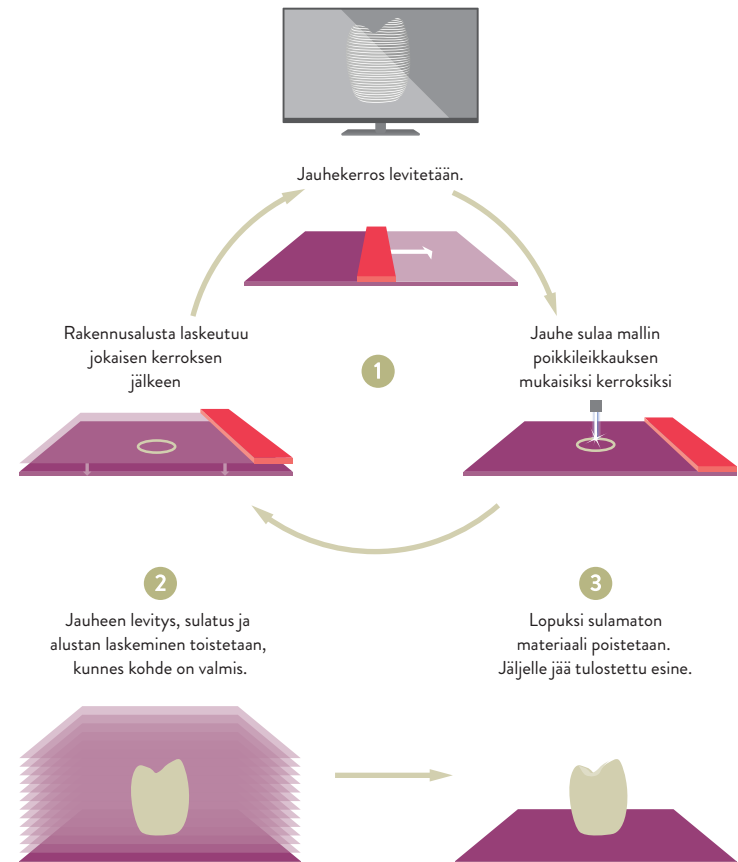

3D-TULOSTUS

Selektiivisellä lasersulatuksella voidaan valmistaa tietokonepiirustusten mukaisia monimutkaisia rakenteita muovista, keraameista ja metalleista. Hammasproteesit ja implantit ovat nopeasti kasvavien sovellusten joukossa.

YLEINEN TOIMINTAPERIAATE

Esineen digitaalinen malli muunnetaan fyysiseksi malliksi, joka on tehty sarjasta ohuita kerroksia.

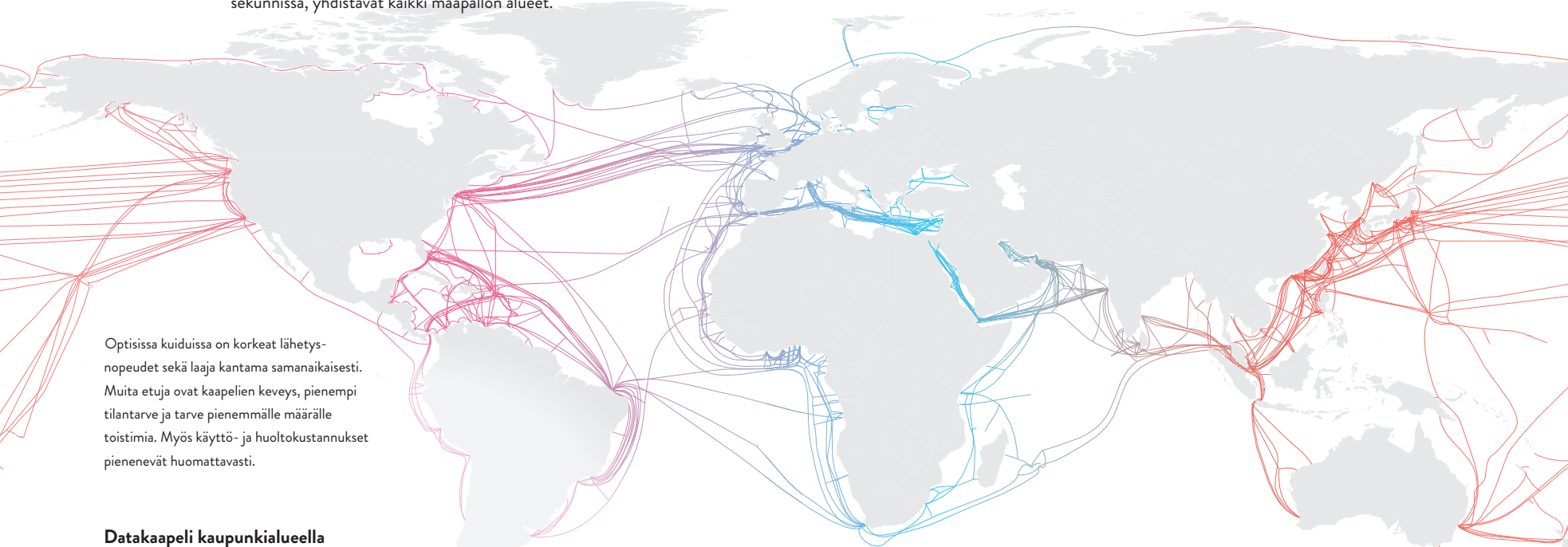

TIEDONSIIRTO

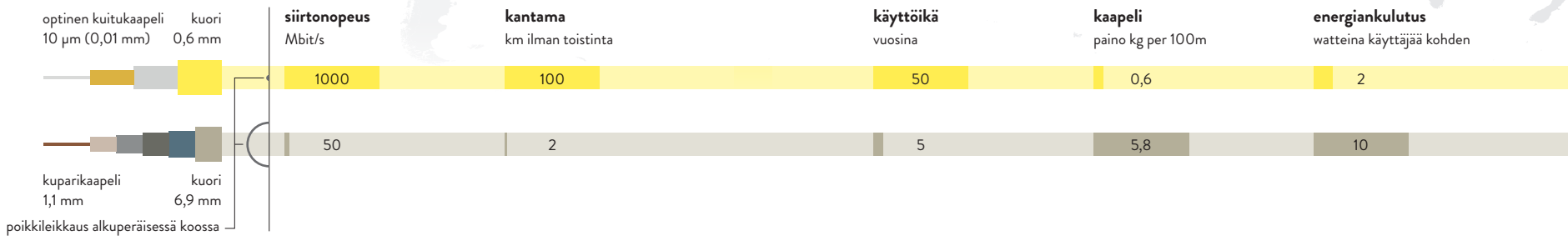
OPTISET KUITUVERKOT

Vuonna 1988 otettiin käyttöön ensimmäinen transatlanttinen optinen kuitukaapeli, TAT-8. Optinen kuitu kykeni vastaamaan valtavaan kapasiteettitarpeeseen ja korvasikin nopeasti aikaisemmat kuparikaapelit. Nykyään merenalaiset kaapelit, joiden kapasiteetti on jopa useita teratavuja sekunnissa, yhdistävät kaikki maapallon alueet.

Optisissa kuiduissa on korkeat lähetysopeudet sekä laaja kantama samanaikaisesti. Muita etuja ovat kaapelien keveys, pienempi tilantarve ja tarve pienemmälle määrälle toistimia. Myös käyttö- ja huoltokustannukset pienenevät huomattavasti.

Datakaapeli kaupunkialueella

LASERTIEDONSIIRTO AVARUUDESSA

Viestintä avaruudessa mahdollistaa nopean tiedonsiirron maan ilmakehässä ja maata kiertävällä radalla olevilta (geostationaarisilta) satelliiteilta maa-asemalle. Luonnonkatastrofeista ja hätätilanteista merellä voidaan lähettää ja vastaanottaa tärkeää tietoa lähes reaaliajassa.

LASERIN EDUT

SUURET TIETOMÄÄRÄT

1,8
vastaa noin 500
musiikkikappaletta
sekunnissa

EI RAJOITTEITA TAAJUUKSIEN SUHTEEN

taajuusallokoinnin
ansiosta

**PIENEMPI
ENERGIAN-
KULUTUS**
pidentää käyttöikää

**KEYYEMPI
PAINO**
säätää
kustannuksia

LASER JA OPTIIKKA VASTAAVAT VAATIMUKSIIN

HYVIN PIENI TOLERANSSI

lasersäteen
tuottamisessa
pitkällä matkalla

VAKAA
Suuretkaan
lämpötilaerot
eivät vaikuta

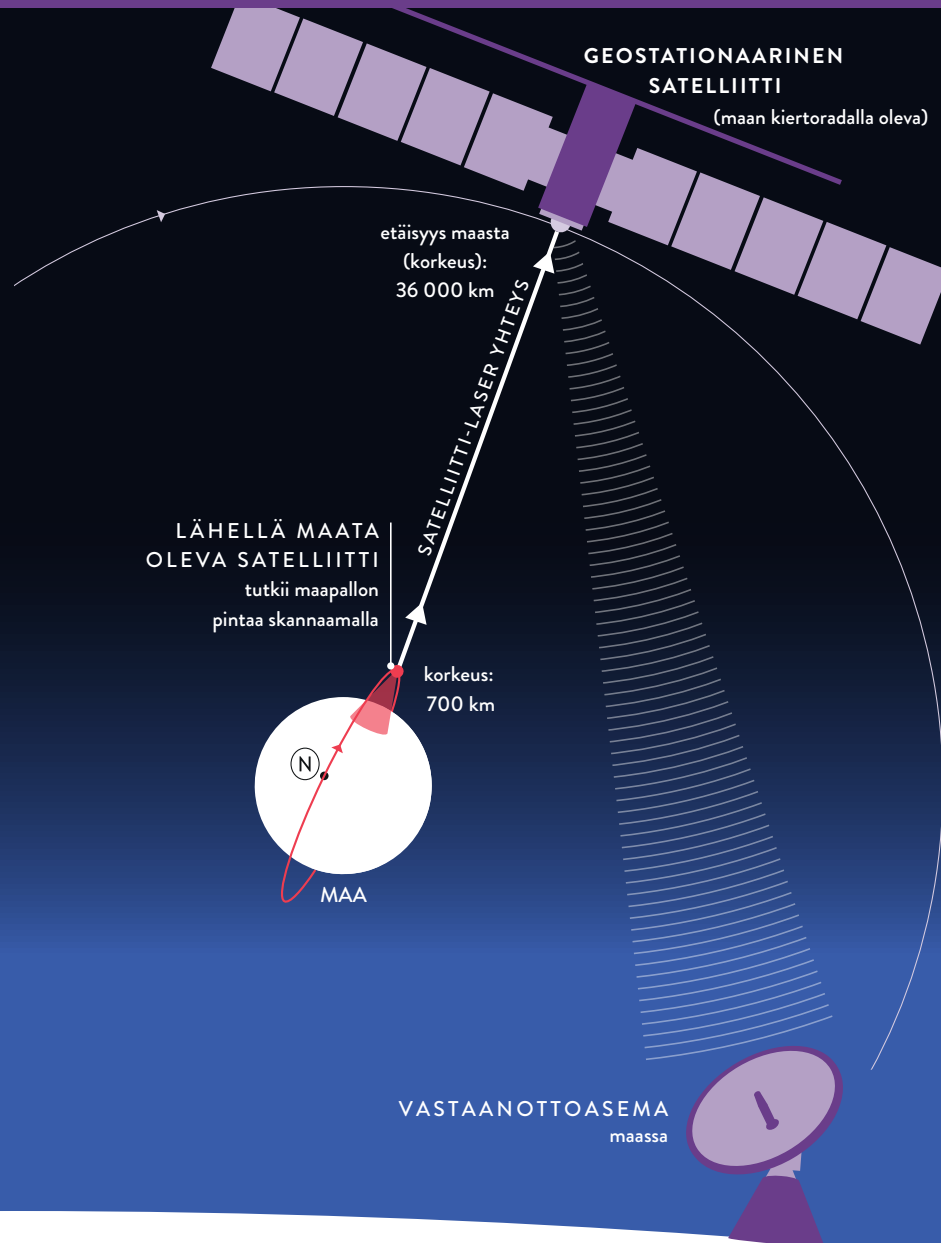
kestää
voimakasta
TÄRINÄÄ
JA

KIIHTYVYYSIÄ
raketin laukaisun
aikana

HUOLTOVAPAA
yli 15 vuoden ajan

KESTÄÄ
avaruuden
UV-säteilyä ja
gammäsäteilyä

QR-KOODIT

Älykkäässä kuvan- ja tietojenkäsittelyssä kamerat ja optiset sensorit toimivat usein yhdessä. QR-koodi (Quick Response) on tästä erinomainen esimerkki.

QR-KOODIEN KÄYTTÖ

QR-koodit ovat kaksiulotteisia viivakodeja. Kamerapuhelin, jossa on sopiva koodinlukijaohjelmisto osaa tunnistaa tiedot ja purkaa ne.

QR-KOODIN RAKENNE

Varsinaisen sisällön lisäksi QR-koodit sisältävät lisäelementtejä, jotta ohjelmisto tunnistaa tiedot oikein.

Näitä ovat:

- paikannus / aseointi
- muoto
- ajoitus
- versiotiedot
- kohdistus

Yksi QR-koodi voi sisältää jopa
4 000 aakkosnumeerista merkkiä.

QR-KOODIEN EDUT

Perinteiseen viivakoodiin verrattuna QR-koodit voivat tallentaa enemmän tietoa pienemmälle alueelle. Ne asettavat vähemmän vaatimuksia lukulaitteille.

Ne toimivat myös, vaikka ne olisivat osittain vaurioituneet tai vioittuneet:

koodin grafiikka/teksti

vääristynyt

epätarkka

kiertynyt

VALOKUVAAMINEN
JA NÄYTÖT

KAMEROIDEN LINSSIT

Nykyään on mahdollista ottaa loistavia kuvia älypuhelimien pienellä kameralla. Mihin valokuvauksessa enää tarvitaan suuria objekteiveja?

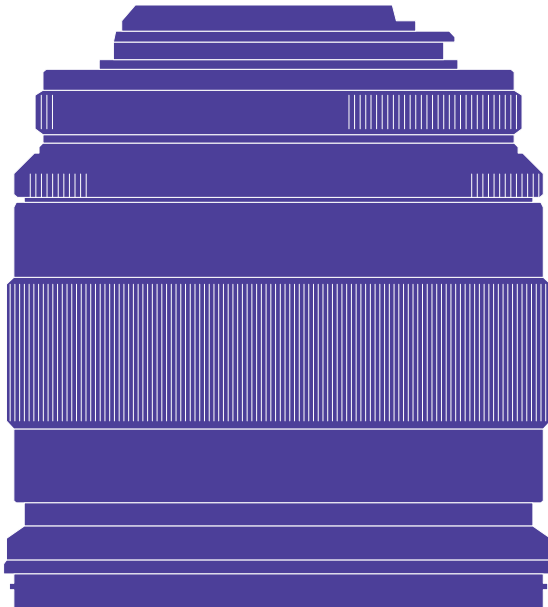
KOKOVERTAILU

(luonnolliset koot)

ÄLYPUHELIMEN LINSSI

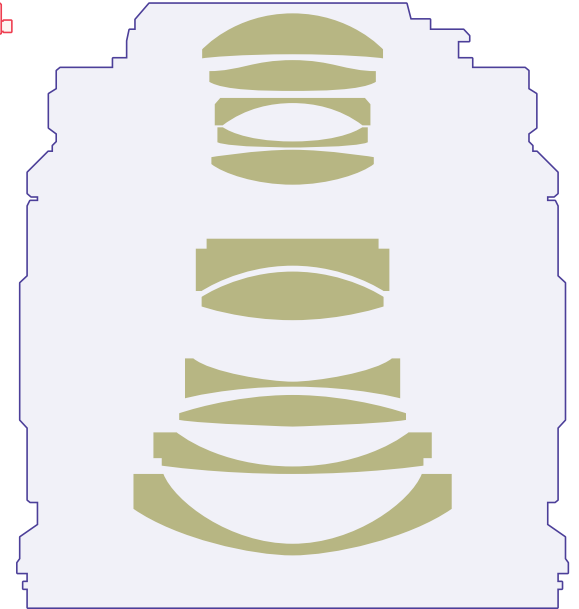

SLR-JÄRJESTELMÄKAMERAN LINSSI

LINSSIEN ASETTELU

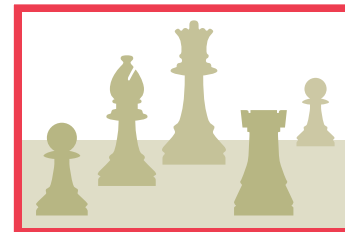
Pienestä koostaan huolimatta älypuhelimien kamerassa on kehittynyt optiikka ja monimutkainen linsijärjestys, mutta suurilla objekteiveilla on edelleen etuja.

SYVÄTERÄVYYS

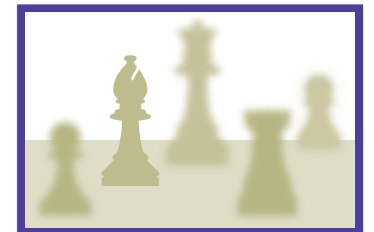
Koon tärkein ero on erilaiset syväterävyysalueet.

ÄLYPUHELIMEN LINSSI

Älypuhelimien linssin kautta lähellä ja kaukana olevat kohteet näkyvät yhtä terävästi.

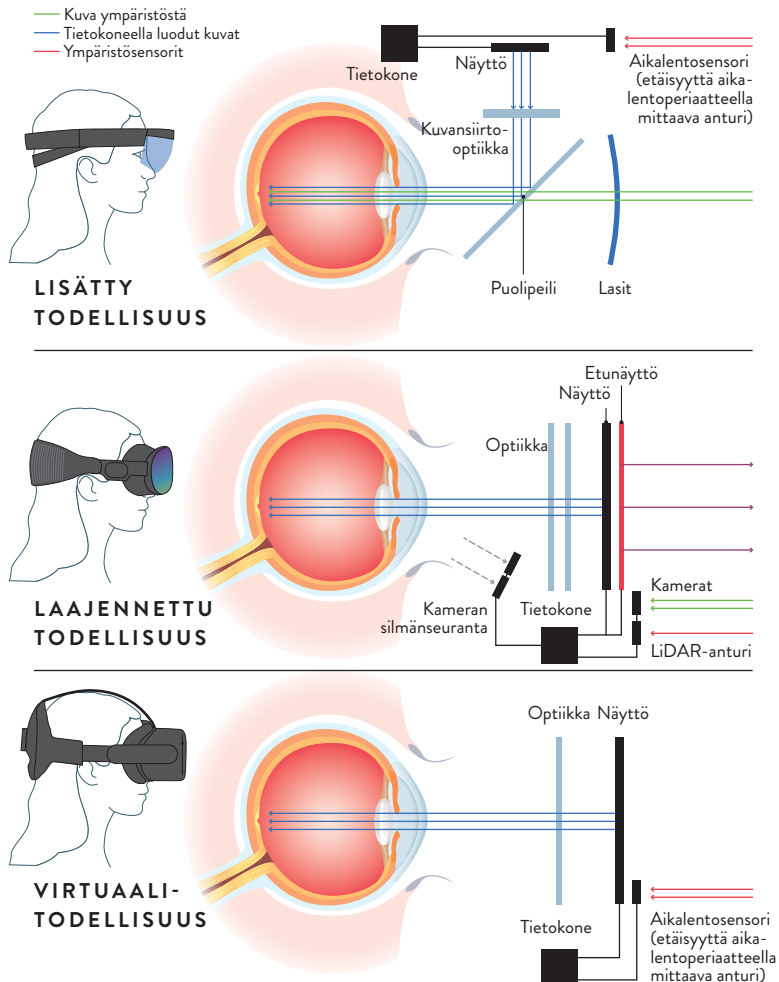
JÄRJESTELMÄKAMERAN LINSSI

Suurilla SLR-objekteiveilla syväterävyyttä voidaan säätää valinnaisesti.

AR- JA VR-LASIT

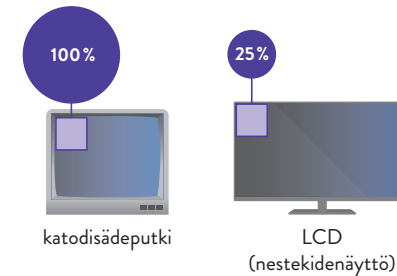
Stereoskooppiset näyttölasit upottavat virtuaalitodellisuus (VR) -käyttäjät täysin digitaaliseen ympäristöön, kun taas lisätty todellisuus (AR) -lasien mikroprojektorit ja säteenyhdistimet lisäävät digitaalisia elementtejä todelliseen maailmaan. Useat optoelektroniset komponentit, kuten kamerat ja LiDAR-etunäytöt, mahdollistavat vuorovaikutuksen ympäristön kanssa missä tahansa AR:n ja VR:n välillä.

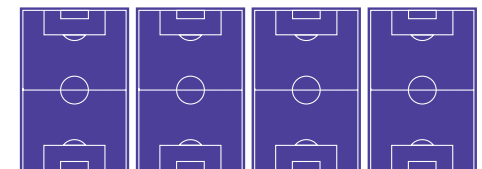
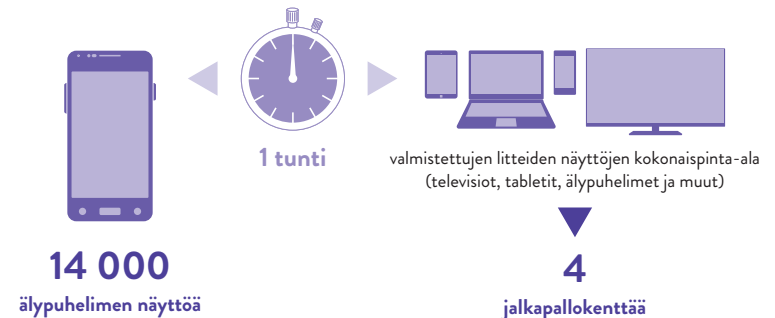
LITTEÄT NÄYTÖT

Toisin kuin varhaiset katodisädeputkinäytöt, litteät näytöt säästävät paljon energiaa pinta-alayksikköä kohti. Maailmanlaajuinen tuotantokapasiteetti kykenee vastaamaan näyttöjen suureen kysyntään.

SÄHKÖNKULUTUS SAMALLA NÄYTTÖKOOLLA

LITTEIDEN NÄYTTÖJEN TUOTANTOMÄÄRÄT TUNNISSA

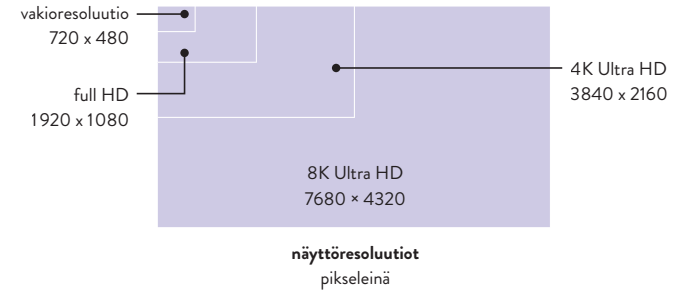
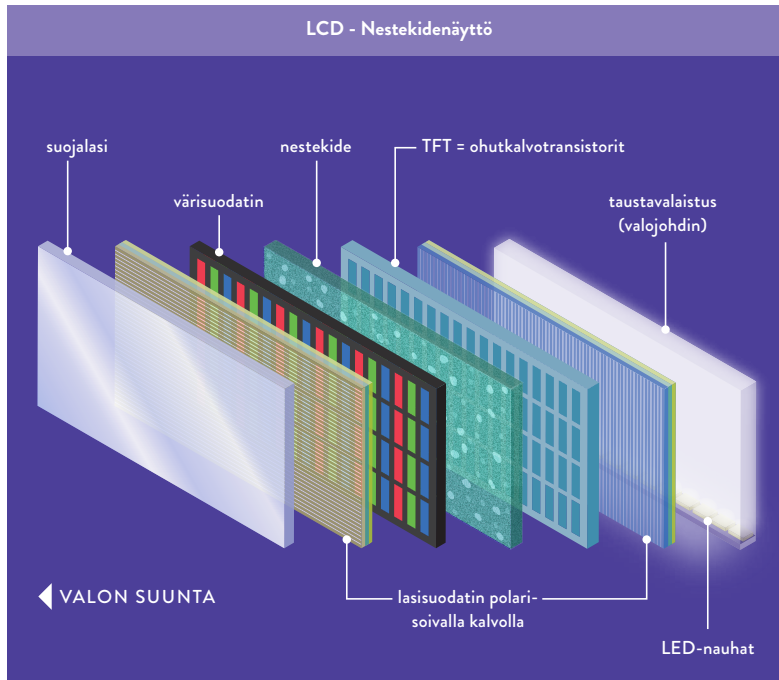

LCD vs. OLED

Nykyään nestekidenäytöt hallitsevat litteiden näyttöjen markkinoita, mutta älypuhelimissa orgaaniset LEDit (OLED) ovat vallanneet yhä suuremman markkinaosuuden. OLED-näytöt ovat ohuempia, energiatehokkaampia ja kontrastiltaan parempia, mutta kalliimpia valmistaa.

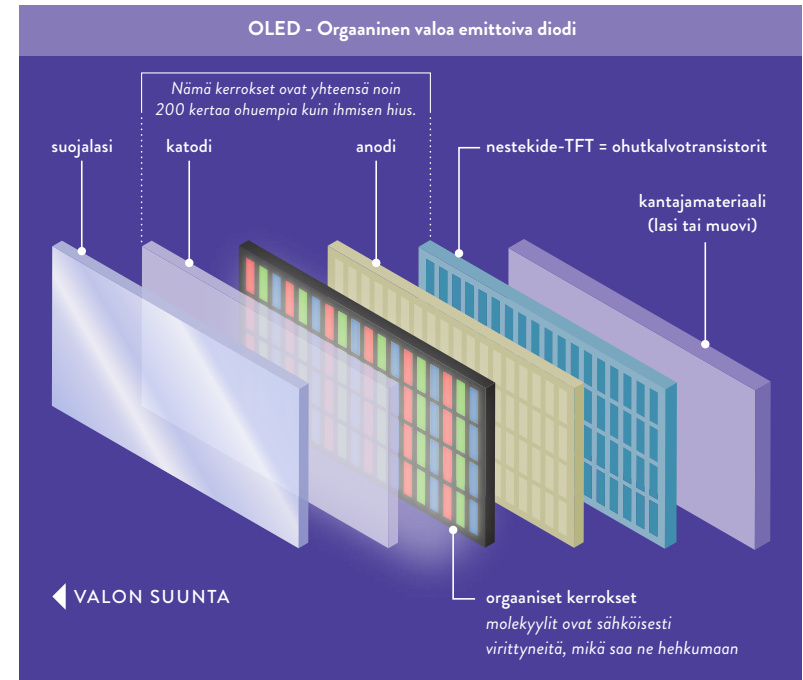
NESTEKIDENÄYTÖT RAKENNE

Nykyään yleisin näyttötyyppi tuottaa kuvia estämällä tai päästämällä läpi näytön takaosassa olevien LEDien valkoisen valon.

OLED-NÄYTÖN RAKENNE

OLED näytössä ei ole erillistä valonlähdettä koska siinä on orgaanisesti valoa lähettäviä materiaaleja, mikä tekee näytöstä rakenteeltaan paljon ohuemman.

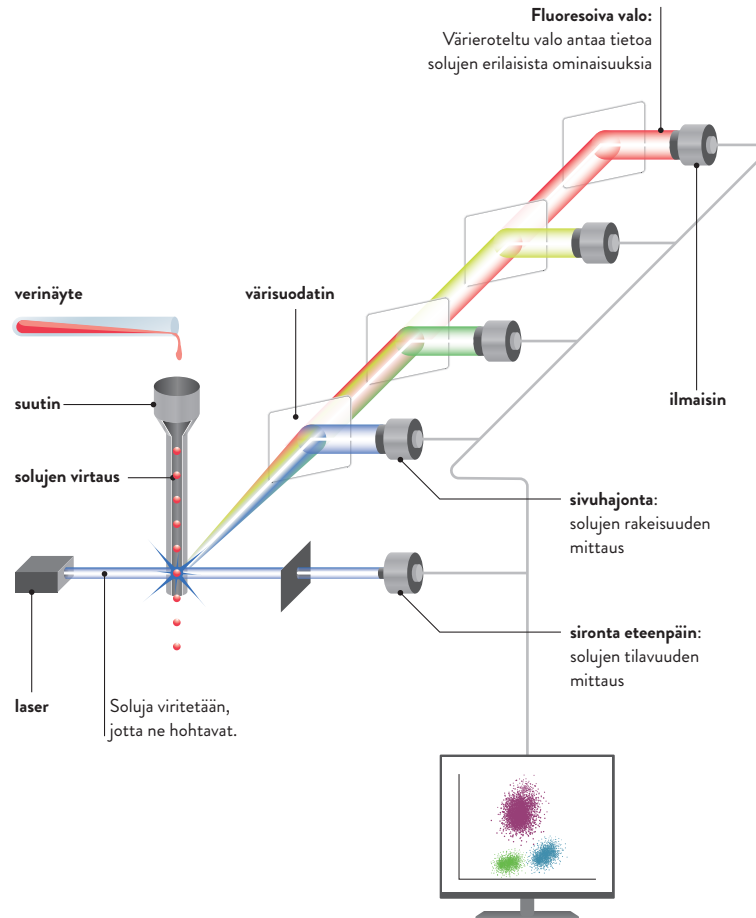

LÄÄKETIETEELLINEN
TEKNOLOGIA

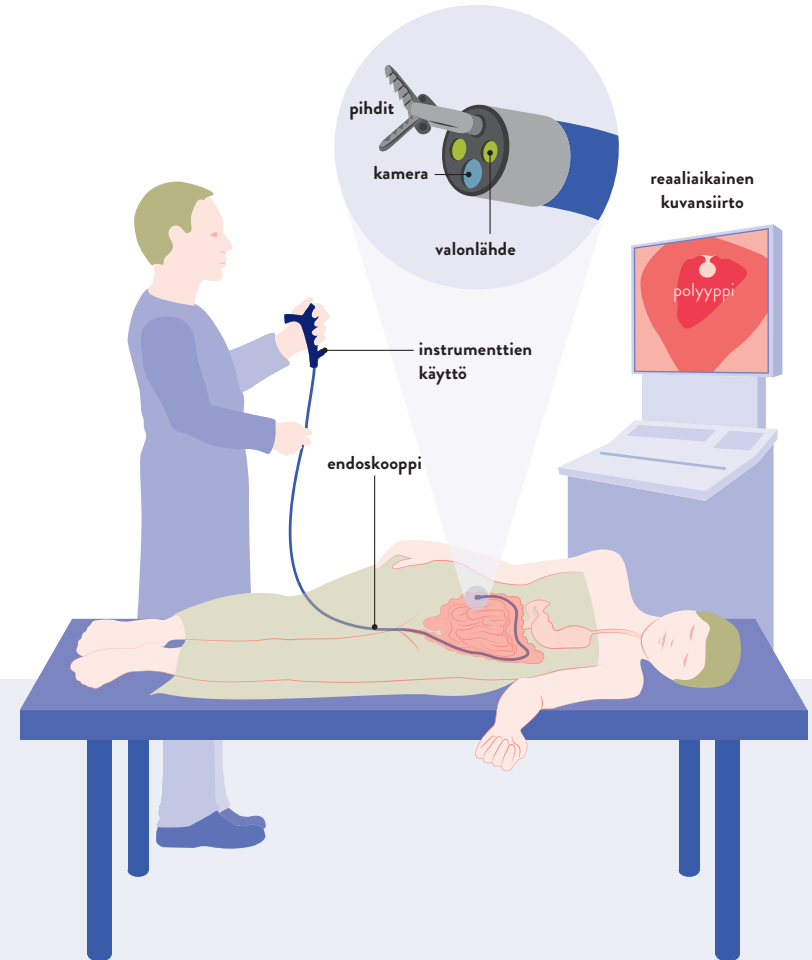
VERISOLUJEN LASKEMINEN

Lääketieteessä ja bioteknologiassa voidaan laserpohjaisella virtausytometrialla laskea ja määrittellä (karaterisoida) sekunnissa tuhansia verisoluja. Tämä mahdollistaa veren poikkeavuuksien nopean ja turvallisen havaitsemisen.

ENDOSKOPIA

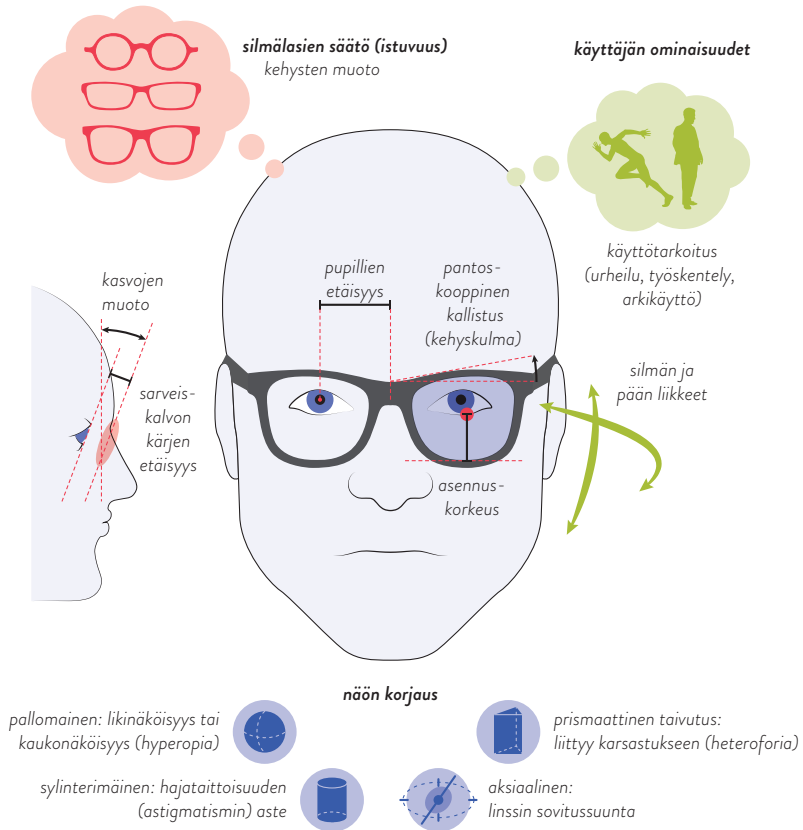
Endoskooppien avulla lääkäri voi tutkia ruumiinonteloita ja sisäelimiä, havaita sairauksia ja samanaikaisesti tarvittaessa hoitaa niitä ilman avoleikkausta. Putket, jotka ovat vain muutaman millimetrin paksuisia, johtavat valoa yhteen suuntaan ja erittäin tarkkoja (korkearesoluutio) kuvia reaaliajassa toiseen suuntaan.

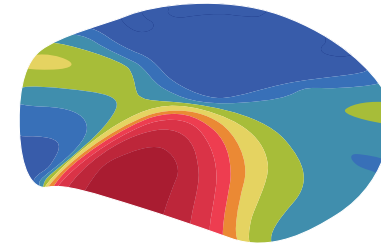
LÄHI- JA KAUKONÄKÖ

Yksilölliset säädettävät (varifokaaliset) linssit auttavat ihmisiä näkemään tarkasti kaikille etäisyyksille. Henkilökohtaisessa linssisuunnittelussa tarvitaan erilaisia laskelmia ja linseille on erilaisia kriteerejä. CNC-koneita käytetään muuttamaan suunnitelmat ja laskelmat linseiksi mikrometrin tarkkuudella.

YKSILÖLLISET KRITTEERIT

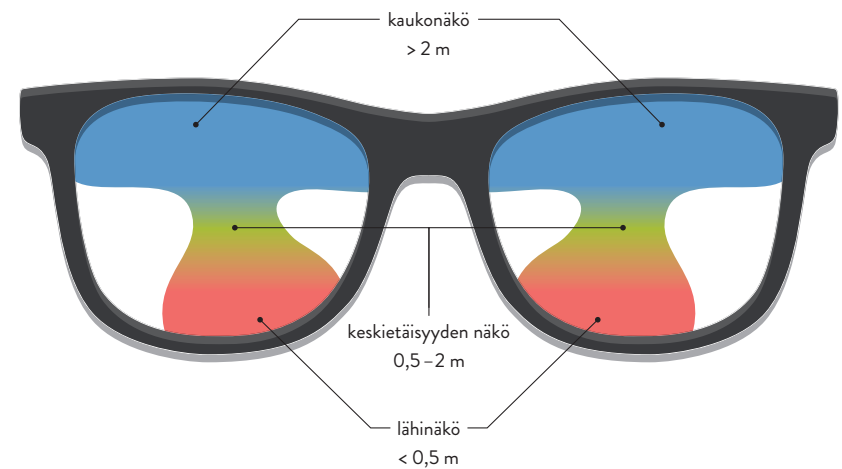

TIETOKONEAVUSTEISESTI SUUNNITELTU LINSSI

Eri värit osoittavat eri taitevoimaa linssissä:
punainen (vahva) sininen (heikko).

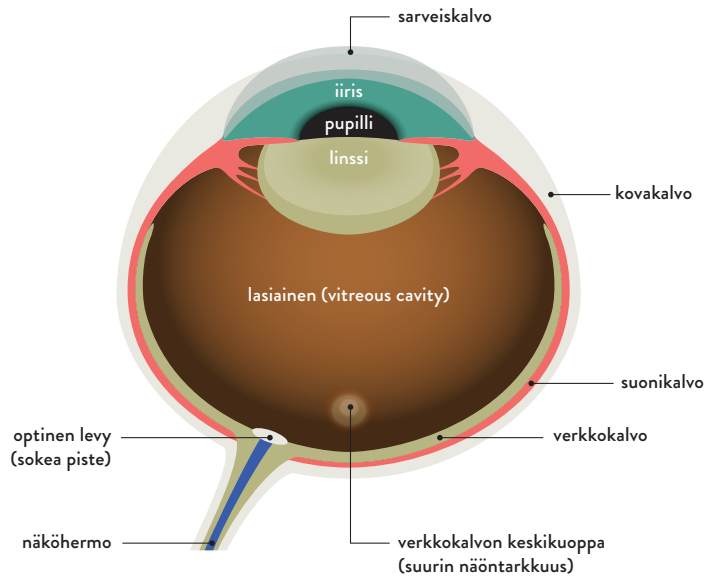
SÄÄDETTÄVÄ VARIFOKAALINEN MALLI

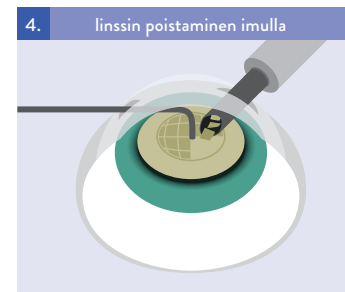
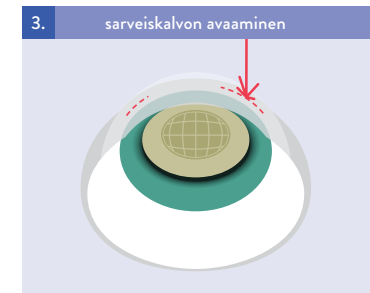
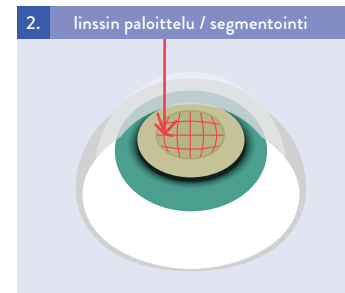
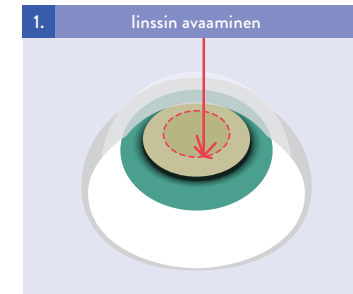
MITEN NÄHDÄ TAAS KIRKKAASTI?

Suurimmalla osalla yli 60-vuotiaista on eriateinen harmaakahi. Kaihin hoito on yleisin leikkaus maailmanlaajuisesti. WHO raportoi vuonna 2022 yli 29 miljoonasta kaihileikkauksesta. Femtosekuntilaserien ultralyhyet pulssit mahdollistavat erittäin tarkan leikkausteknologian.

IHMISSILMÄN ANATOMIA

LASERLEIKKAUKSEN VAIHEET

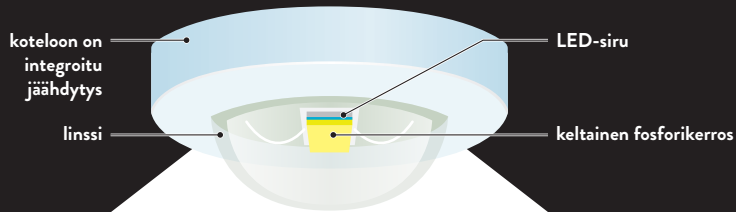

The image features a white background on the left and a blue geometric pattern on the right. The blue pattern consists of several overlapping, semi-transparent shapes in various shades of blue, creating a layered effect. The word "VALAISTUS" is written in white, uppercase, sans-serif font, centered within the blue area.

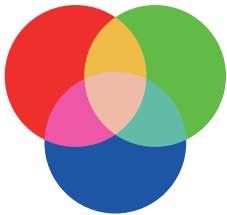
VALAISTUS

VALKOINEN LED-VALO

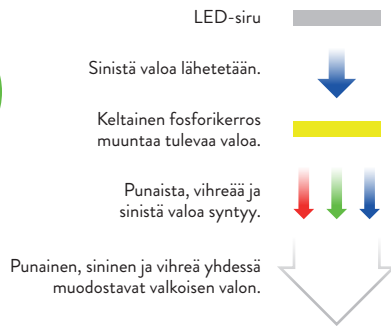
Eri sirut tuottavat eri värisiä valoja. Valkoisen valon tuottamisessa hyödynnetään luminesenssimuunnosta.

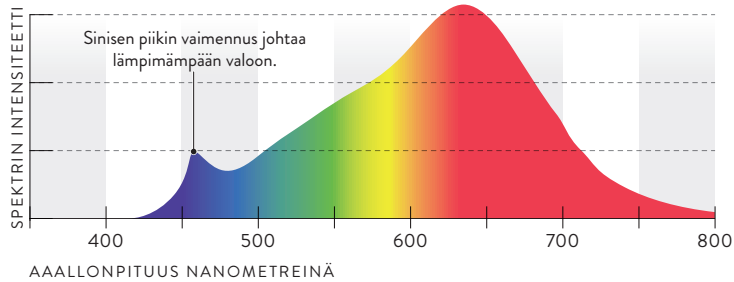
Valkoinen valo koostuu punaisesta, sinisestä ja vihreästä valosta.

Valkoisen LED-valon tuottaminen luminesenssimuunnoksella:

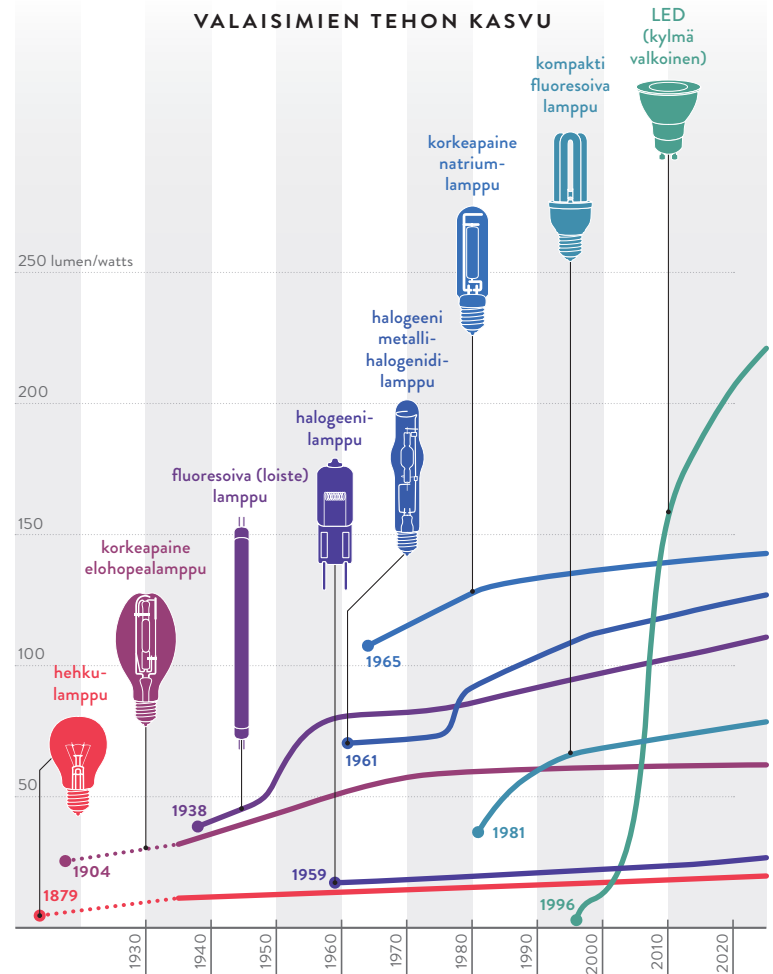
VALKOISEN LED-LAMPUN SPEKTRI

KIRKKAAMPAA VALOA LEDEILLÄ

Hehkulampun keksimisen jälkeen erilaisten lampujen määrä on lisääntynyt huomattavasti. Nykyään valkoiset LEDit ovat lampuista tehokkaimpia.

VALAISIMIEN TEHON KASVU

LAMPUN TEKNISET TIEDOT

Vielä muutama vuosi sitten lampun teknisiksi tiedoiksi riitti sen wattimäärä. Nykyään on vertailtava lähes tusinaa eri kriteeriä.

- W** **teho** (watteina)
 tehon ja säteilyvirran yksikkö kertoo
 kuinka paljon sähköä lamppu tarvitsee
- lm** **kirkkaus** (lumeneina)
 lampun valon kirkkaus
- T** **väriämpötila** (Kelvineinä)
 mitä korkeampi väriämpötila, sitä
 kylmempi (sinisempi) valo
- **syttymisaika**
 aika joka lampulla kuluu siihen, että se
 saavuttaa maksimikirkkauden
- **himmennettävyys**
 lampun himmennettävyys
- **Käyttöaika**
 Kuinka kauan lamppu kestää
- R_a** **värintoistoindeksi**
 värintoiston tarkkuus
- **energiankulutus**
 verrattuna perinteiseen hehkulamppuun
- Hg** **elohopeapitoisuus**
 ympäristöystävällisissä
 lamputissa ei ole elohopeaa
- **valaistuskulma**
 tehokkaan valon laajuus ja alue

LASER-ESITYKSET

Lasertekniikalla toteutetut valoesitykset näyttävät, kuinka kiehtovaa ja monipuolista fotonikka voi olla.

LOISTAVAT VÄRIT

Lasereilla voidaan tuottaa poikkeuksellisen puhtaita ja täysin kylläisiä värejä, joita muilla valonlähteillä ei voida saavuttaa.

VIHREÄÄ VIIHDETEKNOLOGIAA

Lasereiden suhteellisesti alhainen energiankulutus tekee niistä ympäristöystävällisen tavan tarjota näyttävää viihdettä suurille yleisöille.

YLEISÖ

KEINOSUMU

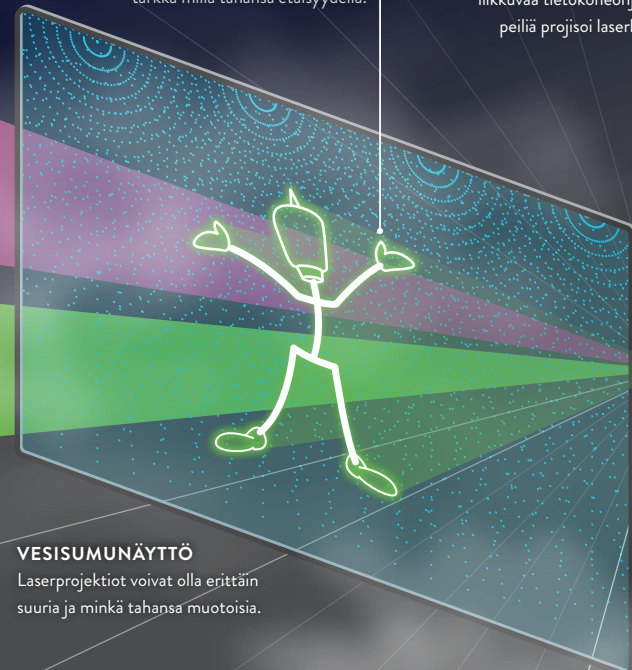
Savu- tai sumukone tekee lasersäteen näkyväksi.

KIRKAS KUVA JA KORKEA KONTRASTI

Videon verrattuna laserkuva on tarkka millä tahansa etäisyydellä.

LASERPROJEKTORI

Kaksi erittäin nopeasti liikkuvaa tietokoneohjattua peiliä projisoi laserkuvan

VESISUMUNÄYTTÖ

Laserprojektorit voivat olla erittäin suuria ja minkä tahansa muotoisia.

YKSITTÄISET LASERSÄTEET TAIVAALLA

Mahdollista vain erillisellä luvalla lentoturvallisuusviranomaisilta.

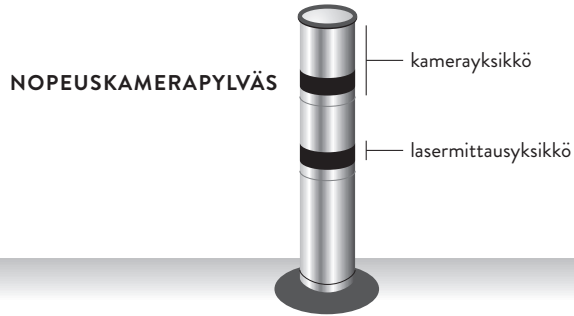

The image features a minimalist, abstract design. The left half is a plain white space. The right half is a vertical strip with a complex geometric pattern of overlapping triangles and quadrilaterals in various shades of blue, from light sky blue to a deep, dark teal. The word "LIKENNE" is centered within the blue patterned area.

LIKENNE

LIIKENNEVALVONTA

Ajoneuvojen nopeus voidaan mitata tarkasti infrapunalaserasäteen paluuaikaan perustuvilla mittausjärjestelmillä. Mittaus on infrapunasäteen lähetysajan ja takaisinsäteilyajan erotus. Jos havaitaan liikenerikkomus, kamerat ottavat kuvia ajoneuvosta ja kuljettajasta.

infrapunalaser:
yli 100 lasersädettä
100 kertaa sekunnissa

Nopeuskamerapylvästä lähtevät valoimpulssit heijastuvat ohi kulkevasta autosta takaisin ja kamerapylväs vastaanottaa ne uudelleen.

NOPEUSKAMERAPYLVÄS

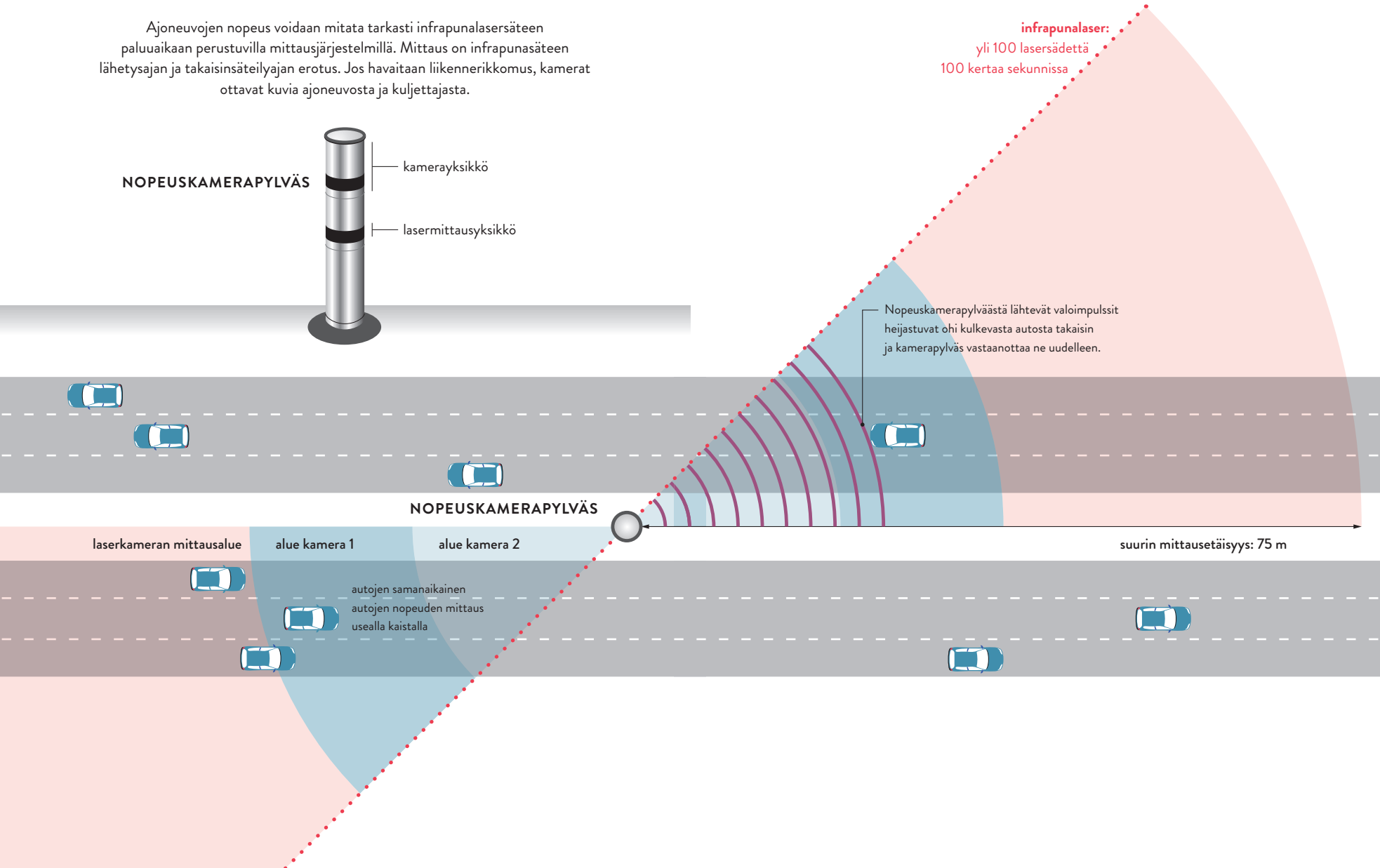
laserkameran mittausalue

alue kamera 1

alue kamera 2

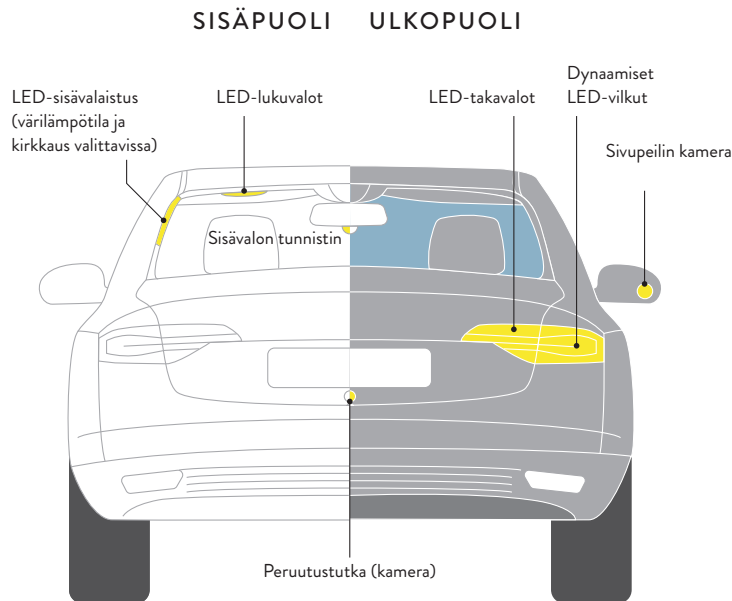
autojen samanaikainen
autojen nopeuden mittaus
usealla kaistalla

suurin mittausetäisyys: 75 m

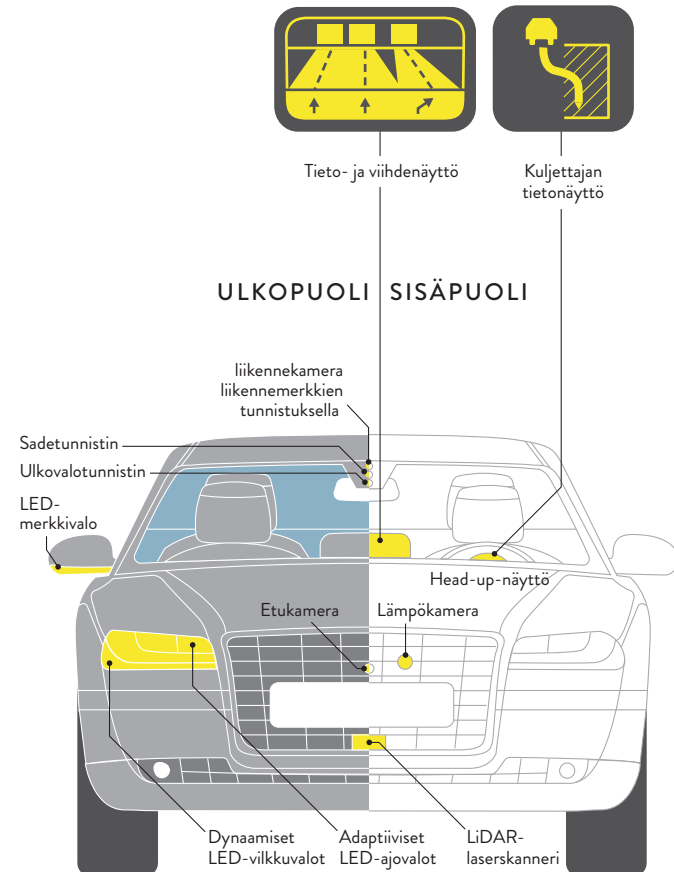

AUTON AJOVALOT JA SISÄVALOT

Älykkäät LED-valot, kamera-avusteiset järjestelmät ja tietonäytöt varmistavat paremman turvallisuuden kaikissa ajotilanteissa.

NÄKYMÄ TAKAA

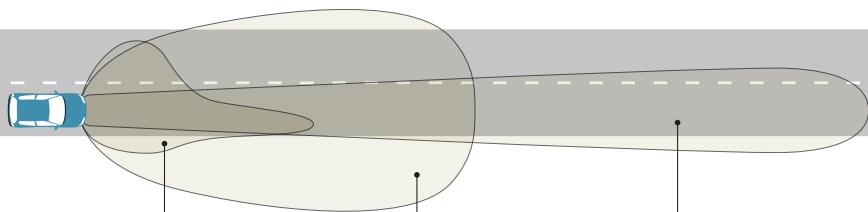

NÄKYMÄ EDESTÄ

AUTON AJOVALOT

Edestäpäin katsottuna: yhdistelmä LED- ja laservalonlähteitä mahdollistaa optimaalisen ajoradan valaistuksen kaikissa liikenneolosuhteissa.

AJOVALOJEN VALOKARTIO

LED-ajovalot

älykäs valaistus estää vastaantulevan liikenteen häikäisyä

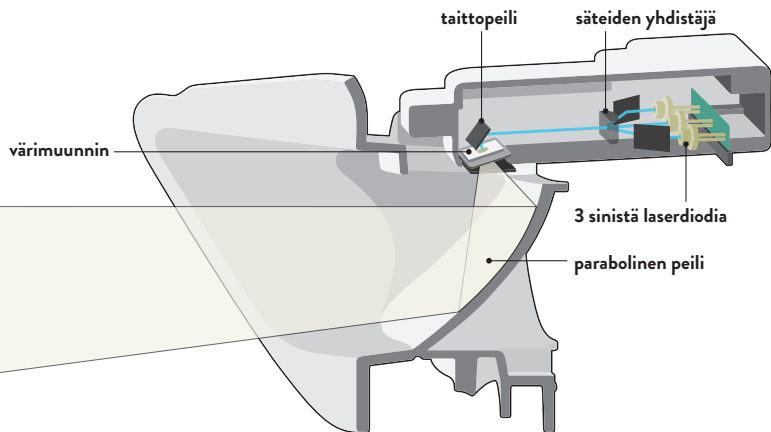
LED-kaukovalot

laajamittainen valaisu

laserkaukovalot

kohdennettu valaistus optimaalisen näkyvyyden takaamiseksi

LASERKAUKOVALOT

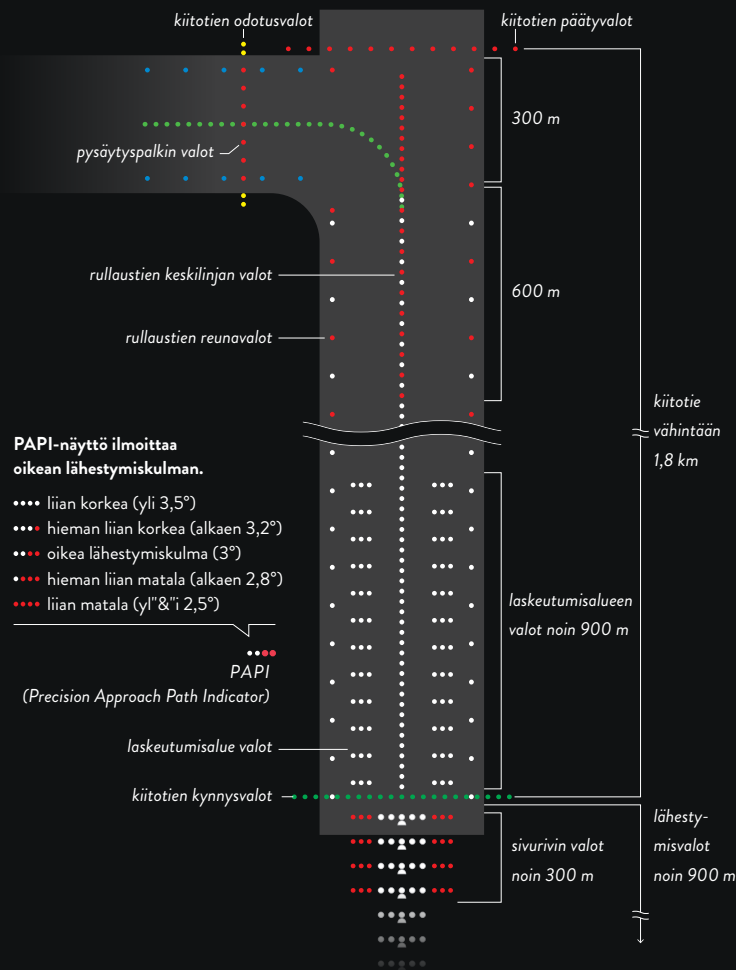

VALO-OHJAUS LENTOKENTÄLLÄ

Miljoonat uudet LED-lamput tehostavat toimintaa ja pienentävät lentoasemien ylläpitokustannuksia ympäri maailmaa.

LED vs halogeeni

käyttöikä tunteina	60 000	2 500
tyypillinen kytketty kuorma per lamppu (W)	18	65

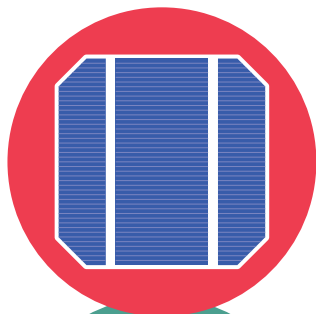

KESTÄVÄ
ENERGIA

AURINKOKENNO- TEKNOLOGIA

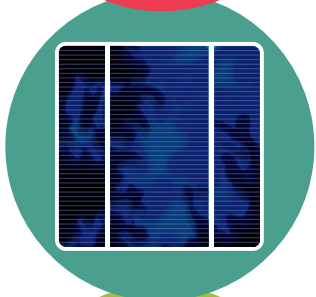
Aurinkokennot voivat muuttaa auringonvalon suoraan sähköksi. Aurinkokennoilla on saavutettu jopa 48 prosentin hyötysuhde laboratorio-olosuhteissa. Kaupallisessa käytössä tehokkuus täytyy suhteuttaa aurinkokennon hankintakustannuksiin.

KAUPALLISTEN AURINKOPANEELIEN PÄÄTTYYPIT

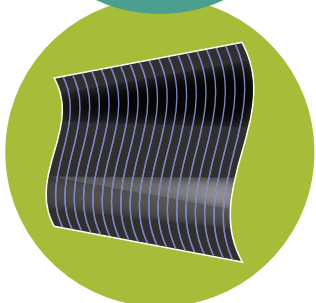
Yksikiteiset piikennot on leikattu pyöreästä piikiteestä.

Tyypillisesti neliskulmaisissa kennoissa ei ole kulmia. Muoto johtuu raaka-aineen pyöreästä poikkileikkauksesta, jota pyritään hyödyntämään parhaalla mahdollisella tavalla.

Monikiteisissä piikennossa

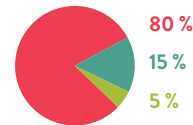
tyypillinen rakenne muodostuu tyypillinen rakenne muodostuu kristallireunoista, jotka ovat hyvin lähellä toisiaan.

Ohuet kalvomaiset

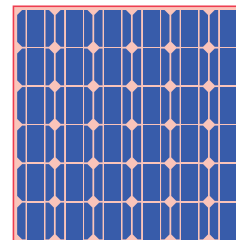
kennot koostuvat amorfisesta piistä tai muista materiaaliyhdisteistä. Aine voidaan höyrystää välittäjäaineeseen, jopa joustavaan materiaaliin. (Amorfinen aine on kiinteää ainetta, jonka atomijärjestys ei ole jaksollinen.)

MAAILMANMARKKINAOSUUDET

OMINAISUUDET

yksikiteiset

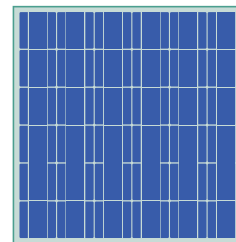

tehokkuus

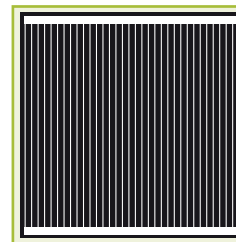

hankintakustannukset

monikiteiset

ohut kerros

amorfinen
pii

kupari-indium
diselenidi

AURINKOENERGIA

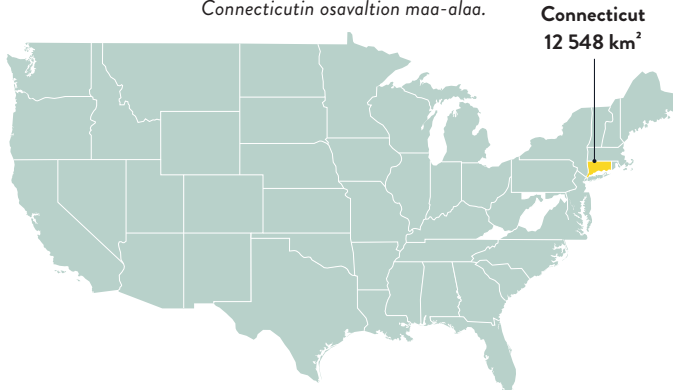
Aurinkoenergialla on potentiaalia vastata maailman kasvavaa sähkötarpeeseen ympäristöä saastuttamatta. Kuinka suuria aurinkovoimaloita tarvittaisiin, jotta Yhdysvallat toimisi aurinkosähköllä?

Yhdysvaltojen sähkönkulutus vuodessa: 4650 TWh (2024)

Tämän energian tuottamiseen tarvittavien aurinkokennojen pinta-ala:

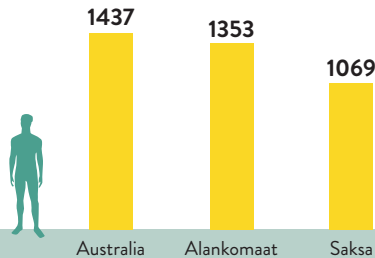
14 580 km²

Tämä vastaa suunnilleen Yhdysvaltojen Connecticutin osavaltion maa-alaa.

SUURIMMAT AURINKOSÄHKÖN TUOTTAJAT

Tuotettu teho asukasta kohden watteina vuonna 2024

ENERGIANTUOTANNON VERTAILU 2025

Maailman tuotettu aurinkosähköenergia vuodessa

2,8 petawattituntia
= 2 800 000 000 000 kilowattituntia

Ydinenergia

Tuotettu aurinkosähköenergia vastaa 320 ydinvoimalan tuottamaa sähkömäärää.

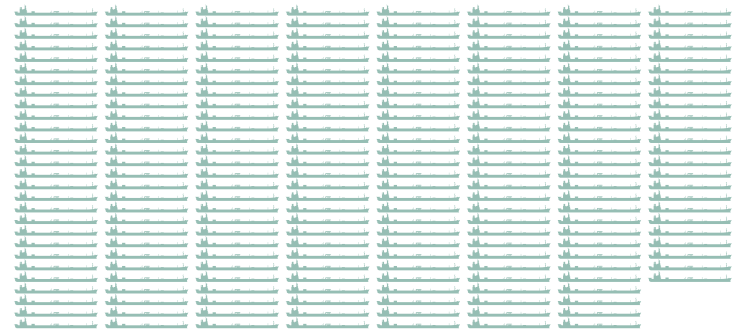
 = 10 Ydinvoimalaitokset

Raakaöljy

Raakaöljyn osalta vastaava määrä on 310 miljoonaa tonnia. Tämä määrä vastaa 2200 öljytankkeria, joiden kunkin kapasiteetti on 300 000 bruttorekisteritonnia*.

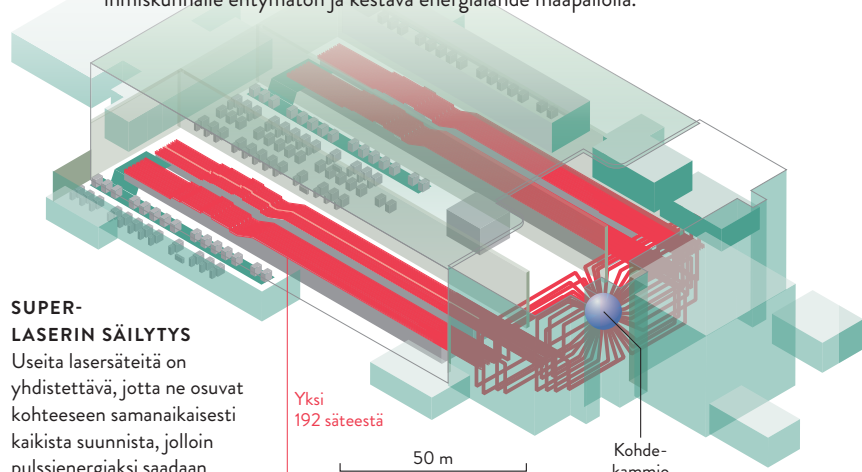
 = 10 Öljytankkeria

* bruttorekisteritonnina

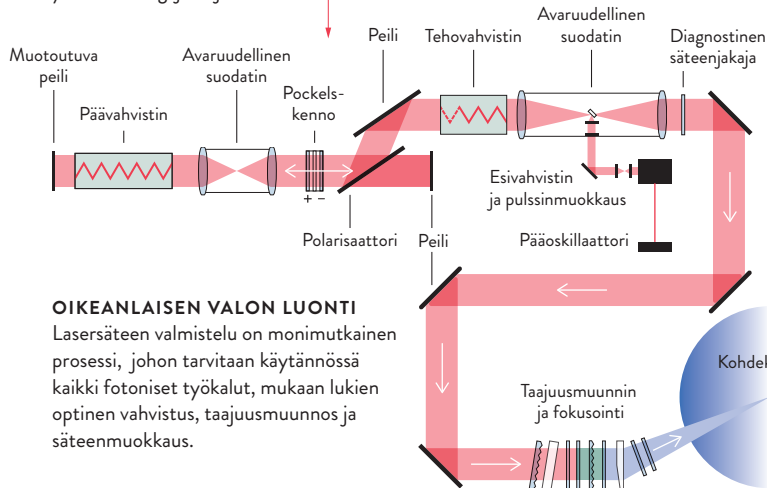
LASERFUUSIO

Pulsilaserit pystyvät luomaan voimakkaat paine- ja lämpötilaolosuhteet, jotka kykenevät aiheuttamaan vety-ytimien fuusioitumisen vapauttaen suuria määriä energiaa. Tällä auringon kaltaisella prosessilla on potentiaalia tarjota ihmiskunnalle ehtymätön ja kestävä energialähde maapallolla.

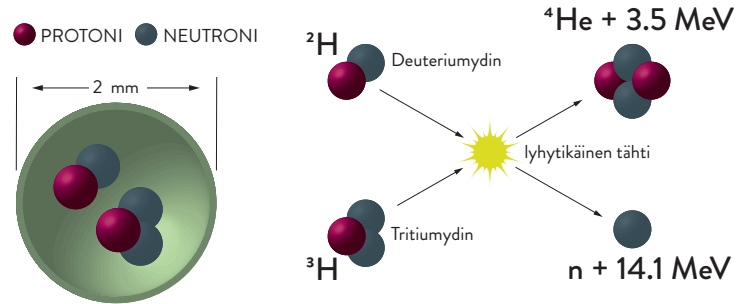
SUPER-LASERIN SÄILYTYS

Useita lasersäteitä on yhdistettävä, jotta ne osuvat kohteeseen samanaikaisesti kaikista suunnista, jolloin pulsienergiaksi saadaan yhteensä megajouleja.

OIKEANLAISEN VALON LUONTI

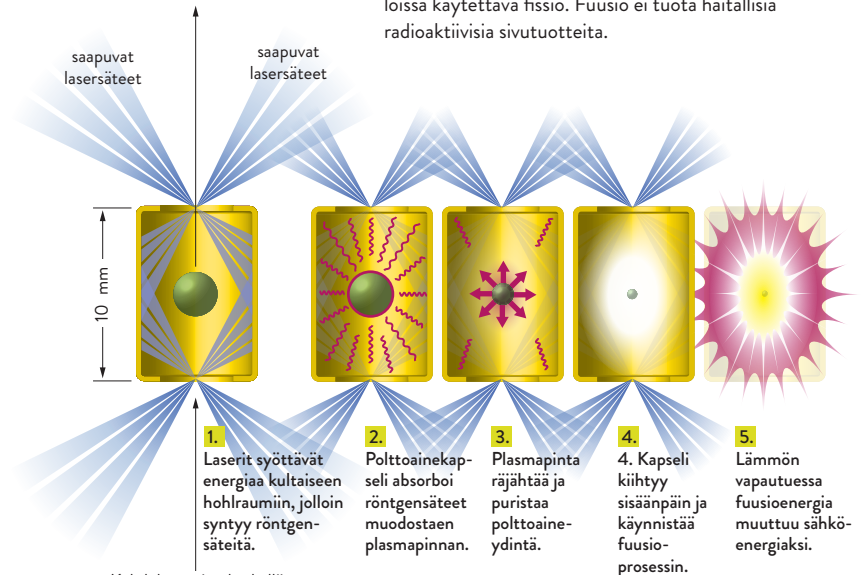
Lasersäteen valmistelu on monimutkainen prosessi, johon tarvitaan käytännössä kaikki fotoniset työkalut, mukaan lukien optinen vahvistus, taajuusmuunnos ja säteenmuokkaus.

Sylinterin keskellä on polttoainekapseli, joka on täytetty deuteriumin ja tritiumin seoksella.

MIKÄ TEKEE FUUSIOSTA ERITYISEN?

Fuusio on atomiytimien yhdistymistä ja tuottaa paljon enemmän energiaa kuin ydinvoimaloissa käytettävä fissio. Fuusio ei tuota haitallisia radioaktiivisia sivutuotteita.

YKSI, KAKSI, KOLME, NELJÄ, - PAM!!!

Laserit tuottavat fuusio prosessin käynnistysenergian. Prosessi vaikuttaa yksinkertaiselta, mutta siihen liittyy itse asiassa monia fyysikaalisia ja teknisiä sudenkuoppia, joiden ratkaisemiseksi tiedemiehet ja insinöörit työskentelevät kovasti.

YMPÄRISTÖ

OPTISET MITTAUKSET KANSALAISTIETEESSÄ

Älypuhelimilla, joissa on kiinnitettävät minispektrometrit, on mahdollista kartuttaa laajasti tietoa tuhansien kansalaisten avulla ympäristöstä, jopa koko maasta.

ÄLYPUHELIN, JOSSA ON MINISPEKTROMETRI

MITTAUSTIEDOT
DATA- JA GPS-
SIJAINNITIEDOT

USEITA MITATTUJA ARVOJA,
jotka mahdollistavat
pölyhiukkasarvojen laskennan.

MÄÄRÄ
KOKO
RAKENNE

HIENOJA-
KOINEN PÖLY

PIENET HIUKKASET
pääsevät ilmaan
eri lähteistä.

KESKITETTY TIETOJEN ARVIOINTI
arviointi määrästä, hiukkaskoosta
ja koostumuksesta

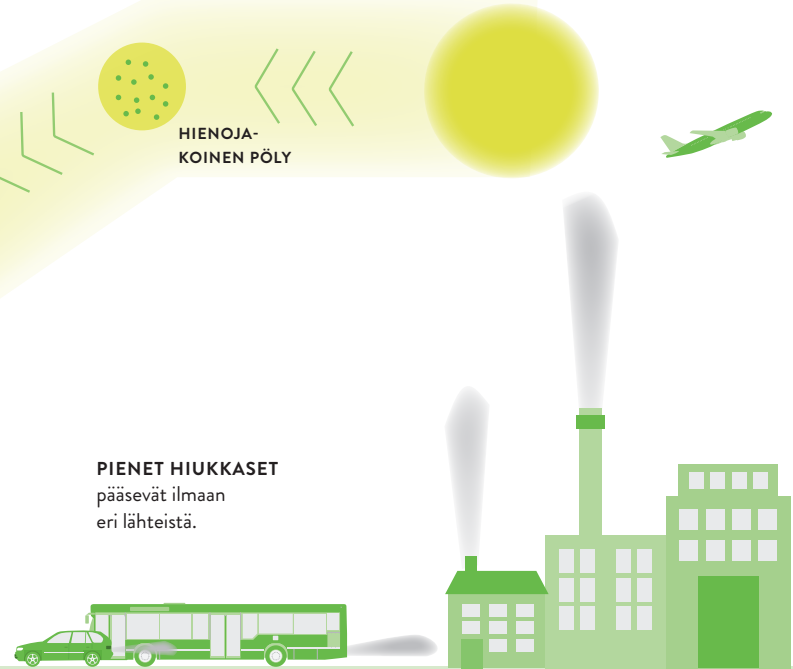
KERÄTTY TIETO, JOKA ON
TARKKA AJALLISESTI JA
PAIKALLISESTI

esimerkki: Alankomaat

SAASTUMINEN

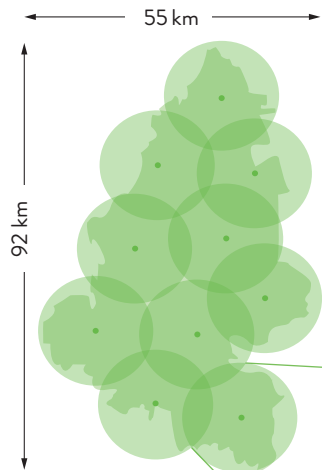
vakava

vähäinen

METSÄPALOJEN VALVONTA

Automatisoidut optiset anturijärjestelmät valvovat laajoja metsäalueita yöstä päivää tulipalojen varalta.

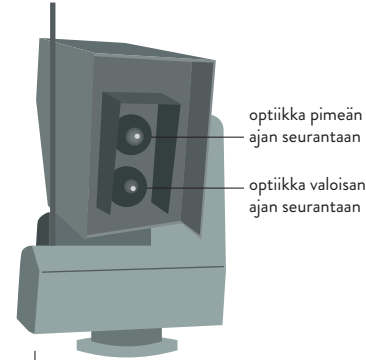
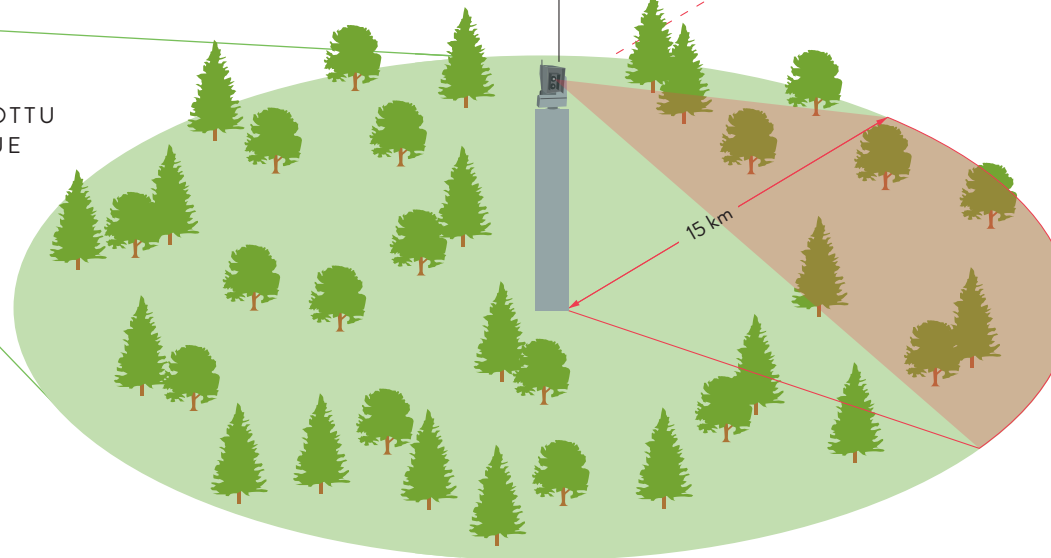

ESIMERKKI
Teltow-Flämingin läänin
valvonta Berliinin lähellä Saksassa

310 000 ha
hehtaarin alue

10 JÄRJESTELMÄÄ
metsäpalojen vartiotorneissa

VALVOTTU
ALUE

optiikka pimeän
ajan seurantaan
optiikka valoisan
ajan seurantaan

**OPTINEN SENSORI-
JÄRJESTELMÄ**

**METSÄPALO-
HÄLYTYKSEN
OHJAUSKESKUS**
vastaanottaa tietoja ja
kuvia, jos tulipalo havaitaan

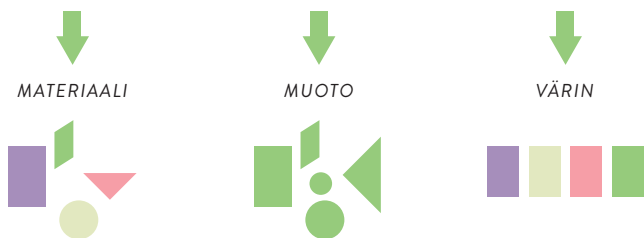
**KAMERAN
KUVAKULMA**
60° minuutissa

Optinen sensorijärjestelmä rekisteröi savun kehittymisen automaattisesti näkyvällä ja infrapunaspektrialueella. Kamera kääntyy vaihteittain oman akselinsa ympäri 6 minuutin aikana.

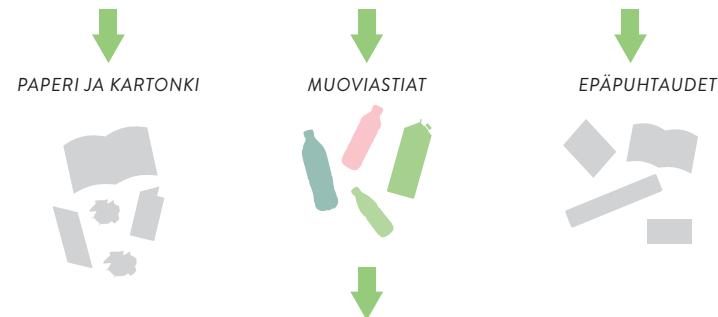
OPTINEN LAJITTELU KIERRÄTYKSESSÄ

Monien raaka-aineiden talteenottoon käytetään tehokkaita lajittelulaitteita, joilla erotellaan arvokkaita raaka-aineita kotitalousjätteen seasta. Yhdessä nopean kuvankäsittelyohjelmiston kanssa monispektrikamerat ratkaisevat sekunnin murto-osassa mihin mikin raaka-aine tulisi lajitella.

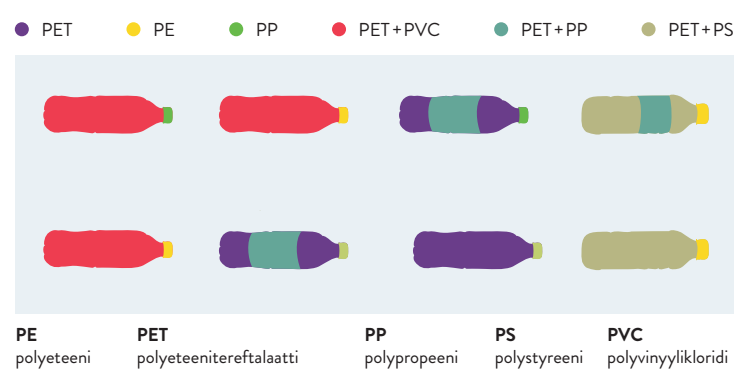
LAJITTELU PERUSTANA VOI OLLA

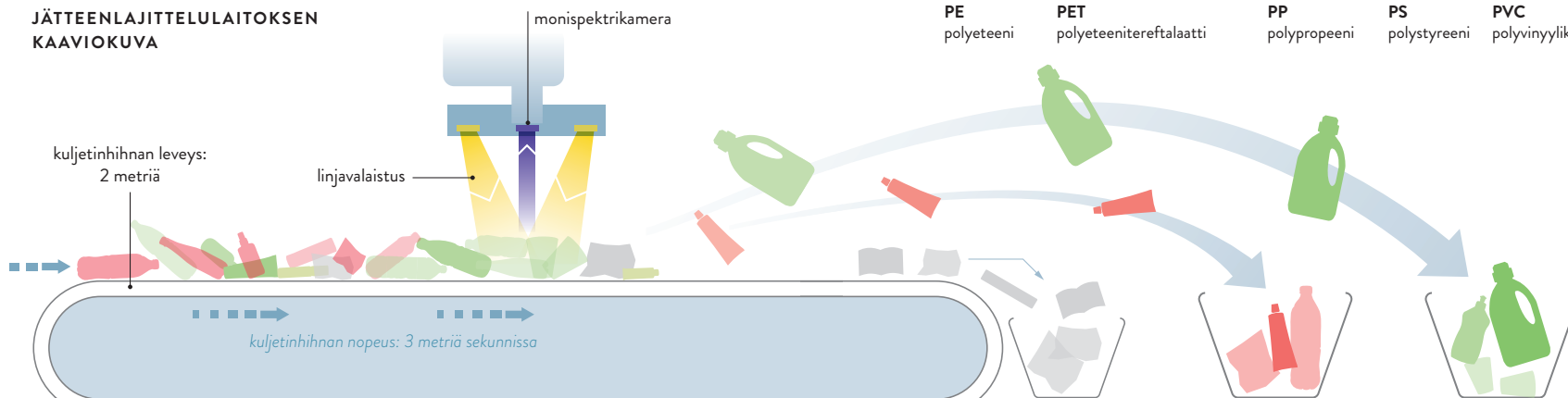
MATERIAALIEN TUNNISTUS

KOHTIEN TUNNISTAMINEN JA PULLOJEN VISUALISOINTI

JÄTTEENLAJITTELUlaitoksen KAAVIOKUVA

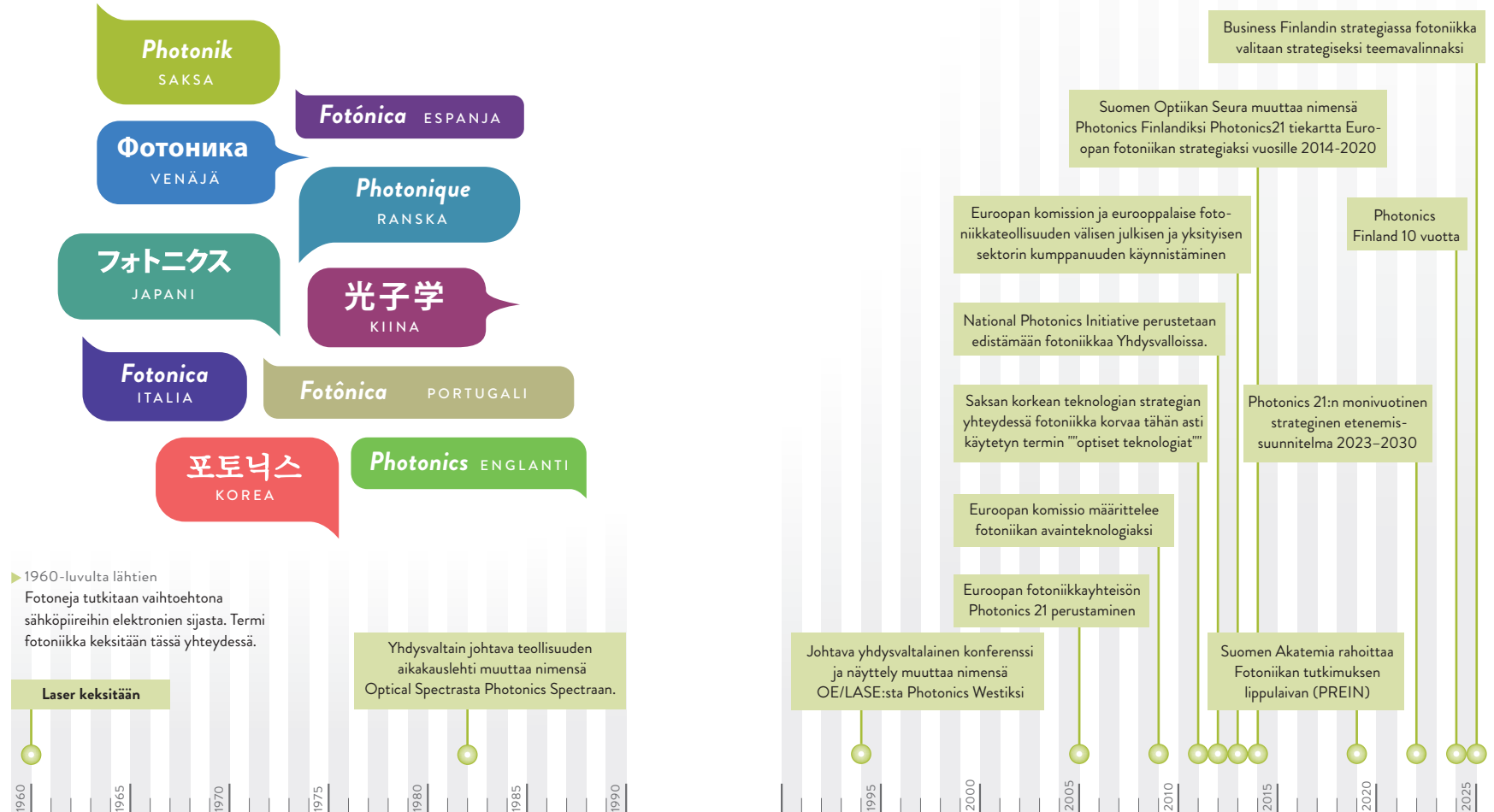

TUTKIMUS JA TALOUS

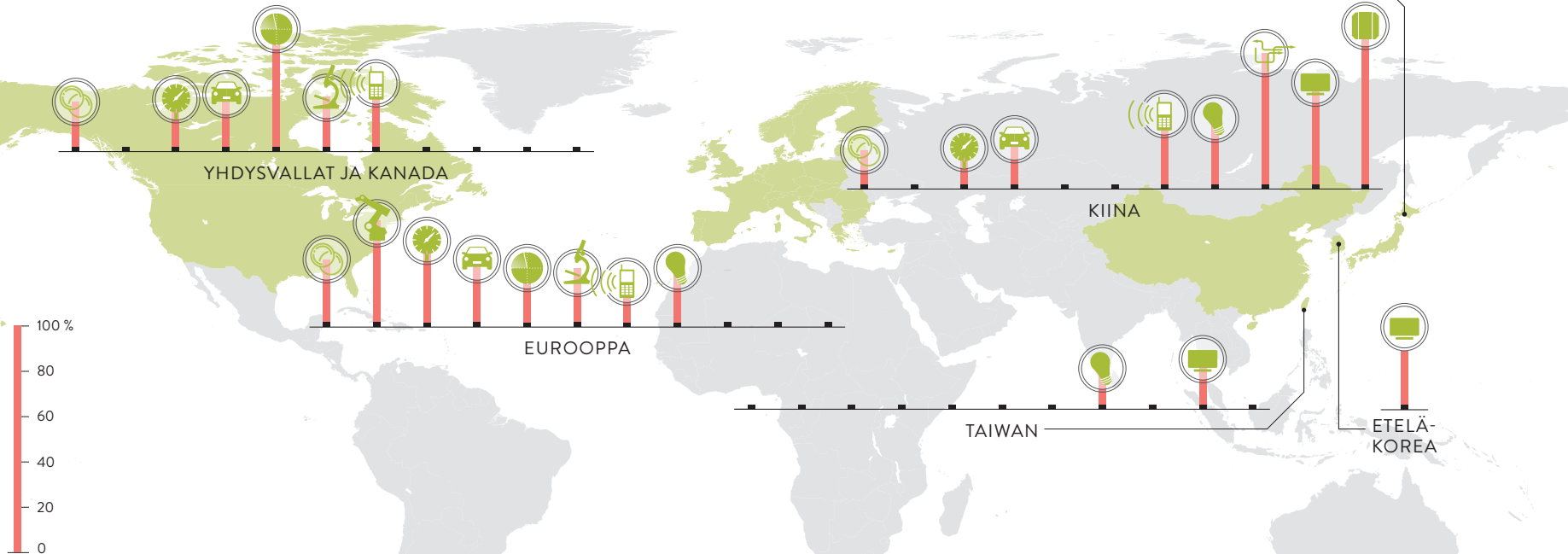
FOTONIikka TEOLLISUUDENALANA

Termi fotonikka on kehittynyt muutamassa vuosikymmenessä tutkimuksessa käytetystä teknisestä termistä teollisuuden termiksi, joka kattaa kaikki valon tekniset sovellukset.

FOTONIIKKA YMPÄRI MAAILMAA

Fotoniikka on nykyään globaali toimiala. Tämä kuva näyttää kunkin maan vahvimmat markkinasegmentit.

**Maailmanlaajuinen
markkinaosuus
markkinasegmentissä**
(tiedot prosentteina)

Alueellisten vahvuuksien korostamiseksi näytetään vain yli 10 %-n markkinaosuudet.

Markkinasegmentit

- optiset komponentit
- tuotantojärjestelmät
- konenäkö

- autoteollisuus
- puolustus ja turvallisuus
- terveydenhuolto
- viestintäteknikka

- valaistus
- tietotekniikka
- näytöt
- aurinkosähkö

NOBEL-PALKINNOT

Nobel-palkinnon saajat, joilla on yhteys fotonikkaan alkaen laserin keksimisestä vuonna 1960

NOBEL-PALKINTOJEN MÄÄRÄ KANSALAISUUKSITTAIN

kansalaisuus palkintojenjakotilaisuuden aikaan

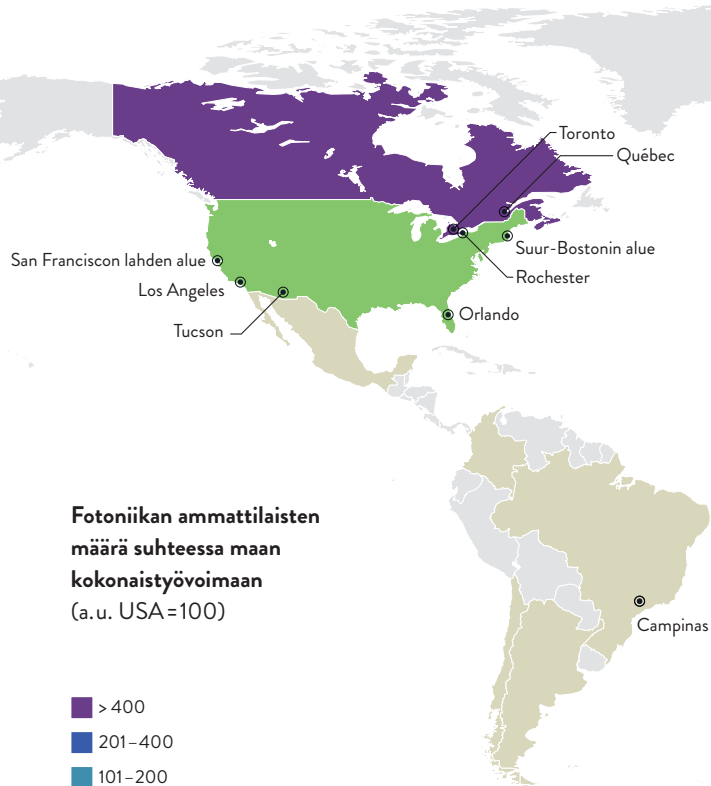
NOBEL-PALKITUT

palkittujen tutkimusryhmien johtajat

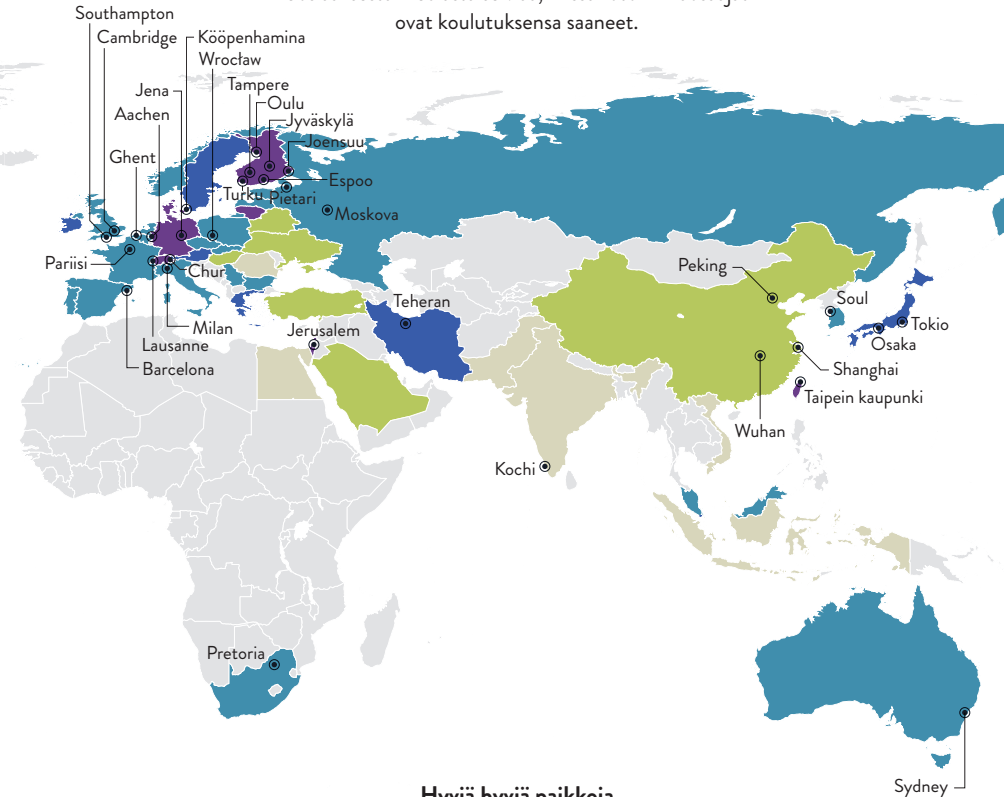
FOTONIIKKA-ALA KARTALLA

Fotoniikan ammattilaisten tiheys on suurin Euroopassa ja Itä-Aasiassa.

FOTONIIKAN KOULUTUS

Sosiaalisesta mediasta selviää, missä fotoniikkaosaajat ovat koulutuksensa saaneet.

**Hyviä hyviä paikkoja
opiskella fotoniikkaa**

● Yliopistokaupunki

KVANTTITEKNOLOGIA

Laserit ja elektroniikka käyttävät kvanttiteoriaa manipuloidakseen lukemattomia kvanttihiukkasia samalla kohdennetulla tavalla. Yksittäisten kvanttihiukkasten ja niiden usein ei-intuiitivien vuorovaikutusten kasvava hallinta johtaa uusiin "kvanttihyppyihin" laskennassa, viestinnässä ja havaitsemisessa. Fotonit ovat jälleen kerran avainasemassa.

ENSIMMÄINEN KVANTTI-VALLANKUMOUS

Perustuu kvanttihiukkasten diskreettiin luonteeseen. Monia kvantteja manipuloidaan samalla tavalla.

KVANTTI-VALLANKUMOUS

Yksittäisten tai muutaman kvanttihiukkasen hallinta: kaappaa - vuorovaikuta - yhdistä.

TEORIA

KVANTTIMEKANIikka

TIETEENALA

ATOMIFYSIIKKA
JA -KEMIA

KIINTEÄN OLOMUODON
FYSIIKKA

YDINFYSIIKKA

KVANTTITIEETEET

KVANTTI-
LASKENTA

KVANTTI-
TIEDONSIIRTO

KVANTTI-
SENSORIT

TEKNOLOGIAT

YDINFISSIO
Ydinvoimalaitokset

TRANSISTORI
Mikroelektroniikka

ATOMIKELLOT
Maailmanlaajuinen ajanotto

LASER
Fotoniikka

YDINMAGNEETTINEN RESONANSSI
Magneettikuvaus

KVANTTISALAUS-
JÄRJESTELMÄ

GRAVIMETRI

KESKIKOKOINEN
KVANTTITIE TOKONE

KVANTTI-
KOMPASSI

KAUPUNKIEN VÄLINEN JA
SISÄINEN TIEDONSIIRTO

VIANSIETOKYKYINEN
KVANTTITIE TOKONE

KVANTTI-
INTERNET

LÄÄKETIETEELLINEN KVANTTIKUVAUS

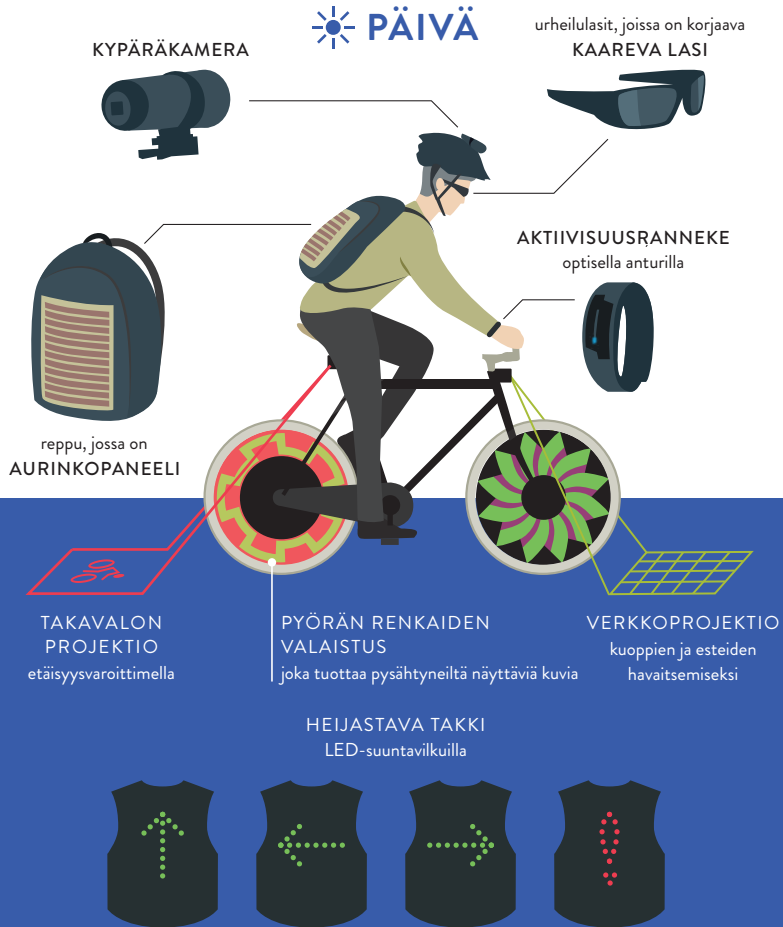
1900-LUKU

2000-LUKU

VIELÄ YKSI ASIA

FOTONIIKAN AKTIIVIHARRASTAJA

Fotoniikkainnostusta voi myös toteuttaa vapaa-ajalla.

LÄHTEET

- 01 spectaris.de
- 02 Wikipedia
- 03 Wikipedia
- 04 Wikipedia
- 05 thalesgroup.com • energyinst.org
- 06 Wikipedia
- 07 Wikipedia
- 08 photonics.com • spectaris.de
- 09 blu-raydisc.com
- 10 schott.com
- 11 edmundoptics.com
- 12 coherent.com • trumpf-laser.com
- 13 spectaris.de
- 14 zeiss.de
- 15 trumpf-laser.com
- 16 trumpf-laser.com
- 17 trumpf.de • rofin.de • coherent.com
- 18 ilt.fraunhofer.de
- 19 submarinemap.com • explainthatstuff.com
- 20 esa.eu
- 21 explainthatstuff.com
- 22 zeiss.de
- 23 Wikipedia
- 24 statista.com
- 25 howstuffworks.com
- 26 flowcytometry.med.ualberta.ca
- 27 karlstorz.com
- 28 spectaris.de • zeiss.de
- 29 northtorontoeyecare.com
- 30 osram.com
- 31 osram.com
- 32 osram.com
- 33 lobo.de
- 34 vitronic.com
- 35 audi.com
- 36 audi.com • bmw.com
- 37 frankfurt-airport.de
- 38 solarserver.de
- 39 energyinst.org
- 40 lasers.llnl.gov
- 41 ispex.nl
- 42 fire-watch.de
- 43 lla.de
- 44 spectaris.de
- 45 photonics21.org • spectaris.de
- 46 nobelprize.org
- 47 linkedin.com • spectaris.de
- 48 spectaris.de
- 49 opg.optica.org
- 50 amazon.com • ebay.com

JULKAISUTIEDOT

SPECTARIS

**Saksan optiikan, fotoniiikan, analyyttisten
ja lääketieteellisten teknologioiden teollisuusliitto
&**

Photonics Finland

(Suomen Optiikan seura ry)

ja Fotoniiikan Tutkimuksen

ja Innovaatioiden Lippulaiva PREIN

Päätoimittaja:

Wenko Süptitz,

SPECTARIS

Suunnittelu:

Schwochow Visual Stories GmbH

Editointi:

Anne-Maria Kankaisto ja Tea Vellamo

1. painos 2026

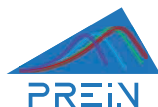
© 2026 SPECTARIS GmbH

Kaikki oikeudet pidätetään.

ISBN: ISBN 9-783981-720587

Photonics Finland

ISBN 9-783981-720587

9 783981 720587

SPECTARIS

German Industry Association for Optics,
Photonics, Analytical and Medical Technologies

50 havainnollistavaa infograafia

